

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ
της 19ης Δεκεμβρίου 2001 *

Στις υποθέσεις T-195/01 R και T-207/01 R,

Government of Gibraltar, εκπροσωπούμενη από τους A. Sutton, M. Llamas, barristers, και W. Schuster, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους V. Di Bucci και R. Lyal, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχουν ως αντικείμενο δύο αιτήσεις προσωρινών μέτρων σχετικές με τις από 11 Ιουλίου 2001 αποφάσεις της Επιτροπής, που κοινοποιήθηκαν στην Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου με τα έγγραφα SG(2001) D/289755 και SG(2001) D/289757, περί κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, σχε-

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

τικά με τις κρατικές ενισχύσεις που παρέχονται βάσει της νομοθεσίας του Γιβραλτάρ στις απαλλασσόμενες και στις οιονεί απαλλασσόμενες εταιρίες.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Νομικό πλαίσιο

Κοινοτική ρύθμιση

- 1 Το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ ορίζει ότι οι κρατικές ενισχύσεις απαγορεύονται, εκτός αν η Συνθήκη ορίζει άλλως. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της εν λόγω απαγορεύσεως, το άρθρο 88 ΕΚ επιβάλλει στην Επιτροπή ειδικό καθήκον ελέγχου και, στα κράτη μέλη, συγκεκριμένες υποχρεώσεις για να διευκολύνεται η Επιτροπή στο έργο της και να μην τίθεται ενώπιον τετελεσμένων γεγονότων.
- 2 Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 88, παράγραφος 1, ΕΚ, η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη εξετάζει διαρκώς τα καθεστώτα ενισχύσεων που υφίστανται σ' αυτά και τους προτείνει, κατά περίπτωση, «τα κατάλληλα μέτρα που απαιτεί η προ-

οδευτική ανάπτυξη και η λειτουργία της κοινής αγοράς». Ως προς τα σχέδια που αποβλέπουν να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις, το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ ορίζει κατ' αρχάς ότι η Επιτροπή ενημερώνεται σχετικώς εγκαίρως ώστε να δύναται να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Κατά τη δεύτερη περίοδο της διατάξεως αυτής, η Επιτροπή κινεί την κατ' αντιμωλία διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ εφόσον κρίνει ότι σχέδιο ενισχύσεως δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Τέλος, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να μην εφαρμόζουν τα σχεδιαζόμενα μέτρα πριν η Επιτροπή καταλήξει σε τελική απόφαση ως προς τη φύση των μέτρων αυτών και το συμβιβαστό τους με την κοινή αγορά.

- 3 Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88] της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83, σ. 1), που ισχύει από τις 16 Απριλίου 1999, περιλαμβάνει τους ακόλουθους συναφείς ορισμούς για την παρούσα διαδικασία:

«α) “ενίσχυση”: κάθε μέτρο το οποίο πληροί όλα τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο [87], παράγραφος 1, της Συνθήκης·

β) “υφιστάμενη ενίσχυση”:

i) [...] όλες οι ενισχύσεις οι οποίες υφίσταντο πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης στο οικείο κράτος μέλος, δηλαδή καθεστώτα ενισχύσεων και ατομικές ενισχύσεις που είχαν τεθεί σε εφαρμογή πριν, και εφαρμόζονται ακόμη έπειτα, από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης·

ii) κάθε εγκεκριμένη ενίσχυση, δηλαδή τα καθεστώτα ενισχύσεων και οι ατομικές ενισχύσεις που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή ή από το Συμβούλιο·

[...]

ν) κάθε ενίσχυση που θεωρείται ως υφιστάμενη ενίσχυση εφόσον μπορεί να αποδειχθεί ότι όταν τέθηκε σε ισχύ δεν αποτελούσε ενίσχυση, αλλά στη συνέχεια έγινε ενίσχυση λόγω της εξέλιξης της κοινής αγοράς και χωρίς να μεταβληθεί από το κράτος μέλος. Όταν ορισμένα μέτρα μετατρέπονται σε ενισχύσεις λόγω της ελευθέρωσης μιας δραστηριότητας από την κοινοτική νομοθεσία, τα μέτρα αυτά δεν θεωρούνται ως υφιστάμενη ενίσχυση μετά την ταχθείσα ημερομηνία ελευθέρωσης·

γ) “νέα ενίσχυση”: κάθε ενίσχυση, δηλαδή τα καθεστώτα ενισχύσεων και οι ατομικές ενισχύσεις, [η οποία] δεν αποτελ[εί] υφιστάμενη ενίσχυση, καθώς και οι μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων·

[...]

στ) “παράνομη ενίσχυση”: νέα ενίσχυση η οποία εφαρμόζεται κατά παράβαση του άρθρου [88], παράγραφος 3, της Συνθήκης·

[...]».

4 Κατά το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού 659/1999, «κάθε σχέδιο για τη χορήγηση νέας ενίσχυσης κοινοποιείται εγκαίρως στην Επιτροπή από το οικείο κράτος μέλος και η εν λόγω ενίσχυση δεν τίθεται σε εφαρμογή παρά μόνον αφού η Επιτροπή λάβει, ή θεωρηθεί ότι έχει λάβει, απόφαση με την οποία εγκρίνει την εν

λόγω ενίσχυση». Το άρθρο 4, παράγραφος 4, ορίζει ότι η Επιτροπή αποφασίζει να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ (στο εξής: επίσημη διαδικασία έρευνας), εφόσον το κοινοποιηθέν μέτρο δημιουργεί «αμφιβολίες κατά πόσον συμβιβάζεται με την κοινή αγορά».

- 5 Σύμφωνα με την πρώτη περίοδο του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, «στην απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή αναφέρει συνοπτικά τα σημαντικότερα πραγματικά και νομικά ζητήματα, προβαίνει σε προσωρινή εκτίμηση σχετικά με το χαρακτήρα του σχεδιαζόμενου μέτρου ως ενίσχυσης και εκθέτει τις αμφιβολίες της για το συμβατό του μέτρου με την κοινή αγορά».
- 6 Ως προς τα μέτρα που δεν έχουν κοινοποιηθεί, κατά το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, «[ε]φόσον η Επιτροπή έχει στην κατοχή της πληροφορίες από τις οποίες απορρέει ότι υπήρξαν παράνομες ενισχύσεις, ανεξαρτήτως της πηγής τους, εξετάζει αμελλητί τις πληροφορίες αυτές». Το άρθρο 13, παράγραφος 1, ορίζει ότι η εξέταση αυτή καταλήγει, κατά περίπτωση, σε απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας. Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 1, «η Επιτροπή μπορεί, αφού δώσει στο οικείο κράτος μέλος τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, να εκδώσει απόφαση, με την οποία απαιτεί από το κράτος μέλος να αναστείλει κάθε παράνομη ενίσχυση έως ότου η Επιτροπή λάβει απόφαση για το συμβατό της ενίσχυσης με την κοινή αγορά».
- 7 Ως προς την ανάκτηση της ενισχύσεως, το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999 ορίζει ότι, «[σ]ε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο [...] εκτός εάν η απαίτηση αυτή αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου». Κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, «[ο]ι εξουσίες της Επιτροπής για ανάκτηση της ενίσχυσης υπόκεινται σε δεκαετή προθεσμία παραγραφής».

- 8 Η διαδικασία σχετικά με τα υφιστάμενα καθεστώτα ενισχύσεων ορίζεται στα άρθρα 17 έως 19 του κανονισμού 659/1999. Κατά το άρθρο 18, εφόσον «η Επιτροπή συνάγει ότι το υφιστάμενο καθεστώς ενισχύσεων δεν είναι συμβιβάσιμο ή δεν είναι πλέον συμβιβάσιμο με την κοινή αγορά, εκδίδει σύσταση με την οποία προτείνει κατάλληλα μέτρα στο οικείο κράτος μέλος». Στην περίπτωση που το οικείο κράτος μέλος δεν δέχεται τα προτεινόμενα μέτρα και η Επιτροπή, αφού εξετάσει τους ισχυρισμούς του, εξακολουθεί να θεωρεί ότι τα προτεινόμενα μέτρα είναι αναγκαία, το άρθρο 19 επιβάλλει στην Επιτροπή να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας.

Καθεστώσ του Γιβραλτάρ και επίδικες νομοθεσίες

- 9 Δεδομένου ότι το έδαφος του Γιβραλτάρ αποτελεί ευρωπαϊκό έδαφος κατά την έννοια του άρθρου 299, παράγραφος 4, ΕΚ, για τις εξωτερικές σχέσεις του οποίου υπεύθυνο είναι το Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, εφαρμόζονται σε αυτό οι διατάξεις της Συνθήκης. Αντιθέτως, βάσει του άρθρου 28 της πράξεως περί προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, που επισυνάπτεται στη συνθήκη περί της προσχωρήσεως των εν λόγω κρατών (ΕΕ L 73, σ. 5), οι πράξεις των οργάνων της Κοινότητας οι σχετικές με την «εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί των φόρων κύκλου εργασιών δεν εφαρμόζονται στο Γιβραλτάρ», εφόσον το Συμβούλιο δεν αποφασίσει άλλως. Όμως, δεν αμφισβητείται ότι οι κανόνες του κοινοτικού δικαίου περί ανταγωνισμού, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών με τις ενισχύσεις που χορηγούν τα κράτη μέλη, εφαρμόζονται στο Γιβραλτάρ.
- 10 Οι παρούσες υποθέσεις αφορούν δύο ρυθμίσεις εταιρικού δικαίου σχετικές με τις απαλλασσόμενες και τις οιονεί απαλλασσόμενες εταιρίες αντιστοίχως. Οι πρώτες δεν έχουν φυσική παρουσία στο Γιβραλτάρ, ενώ οι δεύτερες είναι εγκατεστημένες εκεί και δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς.

- 11 Στις 9 Μαρτίου 1967 η House of Assembly (η Συνέλευση) του Γιβραλτάρ εξέδωσε το Ordinance No. 2 του 1967, ευρύτερα γνωστό με τη συντομευμένη ονομασία Companies (Taxation and Concessions) Ordinance [διάταγμα περί των εταιριών (φορολογία και φορολογικά πλεονεκτήματα)]. Το διάταγμα αυτό τροποποιήθηκε το 1969 και το 1970, καθώς και άλλες δέκα φορές από την προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, δηλαδή το 1974, 1977, 1978, 1983, 1984, 1985, 1987, 1988, 1990 και 1993. Η παρούσα υπόθεση αφορά το διάταγμα αυτό, όπως αυτό τροποποιήθηκε το 1978 και 1983 (στο εξής: νομοθεσία περί των απαλλασσομένων εταιριών).
- 12 Μια εταιρία, για να χαρακτηριστεί απαλλασσόμενη, πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 3 της νομοθεσίας περί των απαλλασσομένων εταιριών. Μεταξύ των προϋποθέσεων αυτών είναι η απαγόρευση ασκήσεως εμπορικής ή κάθε άλλης δραστηριότητας στο Γιβραλτάρ, εκτός αν γίνεται από κοινού με άλλες απαλλασσόμενες εταιρίες, καθώς και, σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβλήθηκαν κατά την ακρόαση, με οιονεί απαλλασσόμενες εταιρίες. Οι υπήκοοι του Γιβραλτάρ και οι κάτοικοι αυτού δεν μπορούν να συμμετέχουν ή να επωφελούνται από συμμετοχή σε απαλλασσόμενη εταιρία, παρά μόνο μέσω ανώνυμης εταιρίας και της ιδιότητας του μετόχου αυτής.
- 13 Βάσει του άρθρου 8 της νομοθεσίας περί απαλλασσομένων εταιριών και υπό την επιφύλαξη ορισμένων περιορισμένων εξαιρέσεων, η απαλλασσόμενη εταιρία απαλλάσσεται από τον φόρο επί των εισοδημάτων και υποχρεούται μόνο να καταβάλλει ετήσιο πάγιο φόρο ύψους 225 λιρών στερλινών (GBP). Επιπλέον, κατά το άρθρο 9 της ίδιας νομοθεσίας, κάθε συμμετοχή σε απαλλασσόμενη εταιρία, κάθε δάνειο που χορηγείται σε τέτοια εταιρία και κάθε αξιόγραφο που αυτή εκδίδει απαλλάσσονται από τον φόρο μεταβιβάσεως.
- 14 Στις 14 Ιουλίου 1983, η Συνέλευση του Γιβραλτάρ εξέδωσε το Ordinance No. 24, ευρύτερα γνωστό με τη συντομευμένη ονομασία Income Tax (Amendment) Ordinance 1983 (Διάταγμα τροποποιητικό του Διατάγματος περί του φόρου εισοδήματος). Το Διάταγμα αυτό εισήγαγε στο Ordinance No. 11 του 1952, ευρύτερα γνωστού με τη συντομευμένη ονομασία Income Tax Ordinance (Διάταγμα περί του φόρου εισοδήματος), μια νέα κατηγορία εταιριών ονομαζόμενων «qualifying company» («οιονεί απαλλασσόμενη»), καθώς και ορισμένες διατάξεις σχετικές με την κατηγορία αυτή εταιριών. Το Income Tax (Qualifying Companies) Rules [Δια-

τάξεις σχετικές με τον φόρο εισοδήματος (οιονεί απαλλασσόμενες εταιρίες)] της 22ας Σεπτεμβρίου 1983 περιέχει τις λεπτομερείς διατάξεις που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των νέων αυτών ρυθμίσεων. Το προαναφερθέν Ordinance No. 24 και οι διατάξεις του 1983 (στο εξής: νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσομένων εταιριών) αποτελούν την εφαρμοστέα νομοθεσία για τις επίδικες εν προκειμένω οιονεί απαλλασσόμενες εταιρίες.

- 15 Οι προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό μιας εταιρίας ως οιονεί απαλλασσόμενης ταυτίζονται, κατ' ουσία, με τις προαναφερθείσες για τις απαλλασσόμενες εταιρίες.
- 16 Κατά το άρθρο 41, παράγραφος 4, του Income Tax Ordinance, στις οιονεί απαλλασσόμενες εταιρίες επιβάλλεται φόρος επί των κερδών, ο συντελεστής, όμως, δεν μπορεί να είναι υψηλότερος από αυτόν του φόρου επί των εταιριών που ισχύει στο Γιβραλτάρ (σήμερα ορίζεται στο 35 % επί των κερδών). Εντούτοις, σύμφωνα με τα στοιχεία της δικογραφίας και κατά την ακρόαση, όλες αυτές οι εταιρίες καταβάλλουν φόρο με συντελεστή που ορίζεται κατόπιν διαπραγμάτευσης με τις φορολογικές αρχές του Γιβραλτάρ και που κυμαίνεται μεταξύ 2 και 20 % επί των κερδών τους. Το άρθρο 41, παράγραφος 4, στοιχεία b) και c), του Income Tax Ordinance ορίζει επίσης ότι οι αμοιβές που καταβάλλει η οιονεί απαλλασσόμενη εταιρία σε μη κατοίκους (συμπεριλαμβανομένων και των διευθυντών), καθώς και τα μερίσματα που καταβάλλονται στους μετόχους, φορολογούνται με τον ίδιο συντελεστή που ισχύει για τα κέρδη της οικείας εταιρίας. Τέλος, σύμφωνα με το Stamp Duty Ordinance (Διάταγμα για τα τέλη χαρτοσήμου) δεν καταβάλλεται τέλος χαρτοσήμου κατά τη μεταβίβαση μετοχών οιονεί απαλλασσομένης εταιρίας ούτε κατά την κατάρτιση ασφαλειών ζωής ή την καταβολή προσόδων από τις εταιρίες αυτές, ούτε κατά κάθε πράξη πώλησεως, υποθήκης ή άλλη πράξη σχετική με τέτοια συμβόλαια ή προσόδους.

Ιστορικό της διαφοράς

- 17 Η Επιτροπή, με έγγραφο της 12ης Φεβρουαρίου 1999, ζήτησε από τον μόνιμο αντιπρόσωπο του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση να της παράσχει

γενικά στοιχεία, ιδίως σχετικά με πέντε φορολογικά καθεστώτα που ισχύουν στο Γιβραλτάρ, τα οποία καθεστώτα, εξάλλου, ερευνούσε ήδη το Συμβούλιο στο πλαίσιο του κώδικα δεοντολογίας για τη φορολογία των επιχειρήσεων (που περιλαμβάνεται στο παράρτημα στα συμπεράσματα του Συμβουλίου ΕΚΟΦΙΝ της 1ης Δεκεμβρίου 1997 σχετικά με τη φορολογική πολιτική, ΕΕ C 2, σ. 1, στο εξής: κώδικας δεοντολογίας) και η ομάδα, της οποίας προεδρεύει η κα Primarolo (στο εξής: ομάδα Primarolo), που συστάθηκε το 1997, από το Συμβούλιο και περιλαμβάνει εθνικούς εμπειρογνώμονες υψηλού επιπέδου σε φορολογικά θέματα και έναν εκπρόσωπο της Επιτροπής.

- 18 Οι νομοθεσίες σχετικά με τις απαλλασσόμενες και τις οιονεί απαλλασσόμενες εταιρίες περιλαμβάνονταν στα προαναφερθέντα καθεστώτα. Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου προσκόμισε τα ζητούμενα στοιχεία με έγγραφο της 22ας Ιουλίου 1999 και ζήτησε μια συνάντηση με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής για να συζητήσει τις εν λόγω νομοθεσίες.
- 19 Στις 23 Μαΐου και 28 Ιουνίου 2000, η Επιτροπή απηύθυνε στον μόνιμο αντιπρόσωπο του Ηνωμένου Βασιλείου έγγραφο και έγγραφο υπομνήσεως, ζητώντας συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις προαναφερθείσες νομοθεσίες.
- 20 Η μόνιμη αντιπροσωπεία του Ηνωμένου Βασιλείου απάντησε με έγγραφο της 3ης Ιουλίου 2000, στο οποίο επισύναψε αντίγραφο του διατάγματος περί των απαλλασσομένων εταιριών του 1967, τροποποιηθέντος το 1983, καθώς και το διάταγμα του 1983, περί των οιονεί απαλλασσομένων εταιριών, όπως ίσχυε το 1984.
- 21 Με έγγραφο της 14ης Ιουλίου 2000, απευθυνόμενο στον μόνιμο αντιπρόσωπο του Ηνωμένου Βασιλείου, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι, βάσει των στοιχείων που διέθετε, η νομοθεσία περί των απαλλασσομένων εταιριών μπορούσε να θεωρηθεί ενίσχυση ασυμβίβαστη με τη λειτουργία της κοινής αγοράς. Για να καθορίσει αν αποτελούσε υπάρχουσα ενίσχυση, η Επιτροπή ζήτησε επίσης αντίγραφο του αρχικού διατάγ-

ματος του 1967 και κάλεσε την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφος 2, του κανονισμού 659/1999.

- 22 Η μόνιμη αντιπροσωπεία του Ηνωμένου Βασιλείου απάντησε στην Επιτροπή με έγγραφο της 3ης Αυγούστου και της 12ης Σεπτεμβρίου 2000, προσκομίζοντας, με το πρώτο έγγραφο, αντίγραφο του αρχικού κειμένου του διατάγματος, όπως τροποποιήθηκε το 1969, 1970, 1977 και 1978, και ζητώντας εκ νέου συνάντηση με τους αντιπροσώπους της Επιτροπής. Με το δεύτερο έγγραφο, επανέλαβε το αίτημα αυτό και διαβίβασε στην Επιτροπή έγγραφο της Κυβερνήσεως του Γιβραλτάρ, με το οποίο η Κυβέρνηση αυτή εξέθετε τους λόγους για τους οποίους θεωρούσε ότι η νομοθεσία περί των απαλλασσομένων εταιριών δεν αποτελούσε κρατική ενίσχυση.
- 23 Μία συνάντηση έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες, στις 19 Οκτωβρίου 2000, μεταξύ αντιπροσώπων της Κυβερνήσεως της Μεγάλης Βρετανίας και των υπηρεσιών της Επιτροπής. Η Κυβέρνηση της Μεγάλης Βρετανίας κάλεσε επίσης τους αντιπροσώπους της Κυβερνήσεως του Γιβραλτάρ να παραστούν στην εν λόγω συνάντηση. Η Κυβέρνηση του Γιβραλτάρ συνέταξε ορισμένες απαντήσεις στις ερωτήσεις της Επιτροπής και τις παρουσίασε στην Επιτροπή στις 28 Νοεμβρίου 2000, προτού να της τις κοινοποιήσει επισήμως η Κυβέρνηση της Μεγάλης Βρετανίας.

Οι προσβαλλόμενες αποφάσεις

- 24 Η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας για τις νομοθεσίες περί των απαλλασσομένων και των οιονεί απαλλασσομένων εταιριών με τις από 11 Ιουλίου 2001 αποφάσεις SG(2001) D/289755 και SG(2001) D/289757, που κοινοποιήθηκαν στην Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου.

- 25 Με το δεύτερο τμήμα της αιτιολογικής εκθέσεως της αποφάσεως SG(2001) D/289755, η Επιτροπή, αφού διατύπωσε συνοπτικά τις κύριες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για τον χαρακτηρισμό μιας εταιρίας ως απαλλασσομένης (σημείο 8), διαπίστωσε (σημείο 9):

«Βάσει των στοιχείων που προσκόμισαν οι βρετανικές αρχές, προκύπτει ότι η νομοθεσία σχετικά με τις απαλλασσόμενες επιχειρήσεις, που εκδόθηκε μετά την προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, περιέχει τουλάχιστον δύο τροποποιήσεις ικανές να θεωρηθούν στοιχεία που πρέπει να κοινοποιούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία για τις κρατικές ενισχύσεις [...]».

- 26 Οι εν λόγω τροποποιήσεις περιγράφονται στα σημεία 12 έως 14. Πρώτον, η Επιτροπή φρονεί ότι η τροποποίηση του 1978 απάλλαξε τις απαλλασσόμενες εταιρίες από την υπαγωγή σε φόρο εισάγοντας απαλλαγή από τα τέλη χαρτοσήμου επί των ασφαλειών ζωής, επί των προσόδων που καταβάλλουν οι εταιρίες αυτές και επί ορισμένων πράξεων σχετικών με τις εν λόγω ασφάλειες ή προσόδους. Δεύτερον, θεωρεί ότι η τροποποίηση του 1983 επεξέτεινε το εν λόγω προνομακό φορολογικό καθεστώς σε νέα κατηγορία επιχειρήσεων, που δεν πληρούσαν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό τους ως απαλλασσομένων βάσει της αρχικής διατυπώσεως του διατάγματος του 1967 περί των απαλλασσομένων εταιρειών [δηλαδή, στις αλλοδαπές εταιρίες που καταχωρήθηκαν σύμφωνα με το κεφάλαιο ΙΧ του Companies Ordinance Act (διατάγματος περί των εταιρειών) του Γιβραλτάρ)]. Οι επιχειρήσεις αυτές, εφόσον χαρακτηρισθούν απαλλασσόμενες, καταβάλλουν μόνον ετήσιο πάγιο φόρο ύψους 300 GBP. Η Επιτροπή καταλήγει (σημείο 16) ότι, λαμβανομένων υπόψη των «ουσιωδών τροποποιήσεων», που αφορούν τόσο το ποσό του πλεονεκτήματος που χορηγήθηκε όσο και τον αριθμό των πιθανών δικαιούχων, «η νομοθεσία περί των απαλλασσομένων εταιρειών δεν μπορεί να θεωρηθεί υφιστάμενη ενίσχυση αλλά παράνομη ενίσχυση».

- 27 Η Επιτροπή, αφού παρουσίασε συνοπτικά στο τρίτο μέρος της αιτιολογικής εκθέσεως (σημεία 19 έως 23) τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Κυβέρνηση του Γιβραλτάρ κατά την προκαταρκτική εξέταση, δηλώνει, στο τέταρτο μέρος (σημεία 24 έως 39), ότι οι παρατηρήσεις αυτές δεν

αρκούν για να διαλύσουν τις αμφιβολίες της ως προς τη φύση της εν λόγω νομοθεσίας ως υφισταμένης κρατικής ενισχύσεως (σημεία 34 και 35). Εν συνεχεία, αναλύει το συμβιβαστό της ενισχύσεως στο πέμπτο μέρος (σημεία 40 έως 53) και καταλήγει (σημείο 48) ότι η ενίσχυση δεν φαίνεται να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των εξαιρέσεων του άρθρου 87, παράγραφος 3, ΕΚ. «Υπό το φως των προεκτεθέντων» (σημείο 49), η Επιτροπή εκφράζει την επιθυμία να λάβει από τα ενδιαφερόμενα μέρη παρατηρήσεις σχετικά με την ύπαρξη πιθανών δυσκολιών για την ανάκτηση της ενισχύσεως, «εφόσον [αυτή] κηρυχθεί παράνομη και ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά». Η Επιτροπή υπενθυμίζει στην Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου (σημείο 51) ότι η διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα και της εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι το άρθρο 14 του κανονισμού 659/1999 προβλέπει ότι η παράνομη ενίσχυση ανακτάται από τον δικαιούχο.

- 28 Στο πρώτο μέρος (σημεία 1 και 2) της αιτιολογικής εκθέσεως της έτερης αποφάσεως, με αριθμό SG(2001) D/289757, η Επιτροπή επισημαίνει (στο σημείο 1) ότι η νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσόμενων εταιρειών «δεν φαίνεται να εμπίπτει» στον ορισμό της υφιστάμενης ενισχύσεως του άρθρου 1 του κανονισμού 659/1999 και ότι «πρέπει στο στάδιο αυτό να θεωρηθεί ως μη κοινοποιηθείσα ενίσχυση». Στο δεύτερο (σημεία 3 έως 9) και στο τρίτο μέρος (σημεία 10 έως 17) εκτίθεται και αναλύεται η νομοθεσία.
- 29 Το συμβιβάσιμο της νομοθεσίας εξετάζεται στο τέταρτο μέρος (σημεία 17 έως 31). Αφού διαπιστώσει ότι η νομοθεσία φαίνεται να αποτελεί ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ (σημείο 17), η Επιτροπή καταλήγει (σημεία 24 και 25) ότι [η νομοθεσία] θα μπορούσε, «στο στάδιο αυτό», να θεωρηθεί ενίσχυση λειτουργίας, που δεν εμπίπτει στις εξαιρέσεις του άρθρου 87, παράγραφος 3, ΕΚ. Η Επιτροπή καλεί, όπως και με την πρώτη απόφαση, τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν παρατηρήσεις σχετικά με την ύπαρξη πιθανών εμποδίων για την ανάκτηση της ενισχύσεως, «εφόσον [αυτή] κηρυχθεί παράνομη και ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά». Η Επιτροπή ενημερώνει την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου (σημείο 2 9) για το ανασταλτικό αποτέλεσμα της διαδικασίας του άρθρου 87, παράγραφος 3, ΕΚ και της εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι το άρθρο 14 του κανονισμού 659/1999 προβλέπει ότι η παράνομη ενίσχυση ανακτάται από τον δικαιούχο.

Διαδικασία

- 30 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 20 Αυγούστου 2001, με αριθμό υποθέσεως T-195/01, η Κυβέρνηση του Γιβραλτάρ (στο εξής: προσφεύγουσα) άσκησε, βάσει του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, προσφυγή περί ακυρώσεως της αποφάσεως SG (2001) D/289755 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση I), με την οποία κινήθηκε η επίσημη διαδικασία έρευνας της νομοθεσίας περί των απαλλασσομένων εταιρειών.
- 31 Με χωριστό δικόγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου την ίδια ημέρα, η προσφεύγουσα υπέβαλε, βάσει των άρθρων 242 ΕΚ και 243 ΕΚ, αίτηση, με αριθμό υποθέσεως T-195/01 R, περί αναστολής εκτελέσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως I και περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, υπό μορφή διαταγής, με σκοπό να μη δημοσιεύσει η Επιτροπή την κίνηση της εν λόγω διαδικασίας.
- 32 Λαμβανομένης υπόψη της εκτενούς επιχειρηματολογίας που αναπτύχθηκε με την αίτηση και της ανάγκης για τη γρήγορη έκδοση αποφάσεως κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ζητήθηκε από την προσφεύγουσα να υποβάλει εκ νέου την αίτησή της συντετμημένη, ώστε να μην υπερβαίνει τις 30 σελίδες. Η συντετμημένη αίτηση κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 24 Αυγούστου 2001.
- 33 Η συντετμημένη αυτή αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή στις 27 Αυγούστου 2001.
- 34 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 7 Σεπτεμβρίου 2001, με αριθμό υποθέσεως T-207/01, η Κυβέρνηση του Γιβραλτάρ (στο εξής: προσφεύγουσα) άσκησε, βάσει του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, προσφυγή περί ακυρώσεως της αποφάσεως SG (2001) D/289757 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση II), με την οποία κινήθηκε η επίσημη διαδικασία έρευνας της νομοθεσίας περί των οιονεί απαλλασσομένων εταιρειών.

- 35 Με χωριστό δικόγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου την ίδια ημέρα, η προσφεύγουσα υπέβαλε, βάσει των άρθρων 242 ΕΚ και 243 ΕΚ, αίτηση, με αριθμό υποθέσεως T-207/01 R, περί αναστολής εκτελέσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως ΙΙ και περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, υπό μορφή διαταγής, με σκοπό να μη δημοσιεύσει η Επιτροπή την κίνηση της εν λόγω διαδικασίας.
- 36 Με έγγραφο της 7ης Σεπτεμβρίου 2001, η προσφεύγουσα ζήτησε τη συνεκδίκαση των προαναφερθεισών υποθέσεων τόσο ως προς την ουσία όσο και ως προς τα ασφαλιστικά μέτρα. Ζήτησε επίσης ακρόαση από τον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων και την εξέταση ενός μάρτυρα, του καθηγητή Fletcher, γραπτή δήλωση του οποίου είχε επισυνάψει στην αίτηση ασφαλιστικών μέτρων στην υπόθεση T-207/01 R.
- 37 Η Επιτροπή υπέβαλε γραπτές παρατηρήσεις επί των δύο αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων, στις 10 και 27 Σεπτεμβρίου 2001 αντιστοίχως.
- 38 Με έγγραφο της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, η Επιτροπή δήλωσε ότι δεν είχε αντιρρήσεις για τη συνεκδίκαση των δύο υποθέσεων, τόσο ως προς την ουσία όσο και ως προς τα ασφαλιστικά μέτρα, αλλά εναντιώθηκε, κατ'αρχήν, στην εξέταση ως μάρτυρα του καθηγητή Fletcher στην υπόθεση T-195/01 R.
- 39 Στις 12 Οκτωβρίου 2001 ορίσθηκε, λόγω της εναντιώσεως αυτής, χωριστή ακρόαση ενώπιον του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων στις δύο διαδικασίες ασφαλιστικών μέτρων. Με έγγραφο της 1ης Οκτωβρίου 2001, τα μέρη κλήθηκαν να υποβάλουν παρατηρήσεις κατά την ακρόαση, ιδίως ως προς τις πιθανές συνέπειες της αποφάσεως που επρόκειτο να εκδώσει το Δικαστήριο στις 9 Οκτωβρίου 2001 στην υπόθεση C-400/99, Ιταλία κατά Επιτροπής, αντίγραφο της οποίας θα τους κοινοποιούνταν αμέσως μετά την έκδοσή της.
- 40 Με έγγραφο της 28ης Σεπτεμβρίου 2001, απευθυνόμενο στον μόνιμο αντιπρόσωπο του Ηνωμένου Βασιλείου, ο Γραμματέας του Πρωτοδικείου ζήτησε ορισμένες πλη-

ροφορίες υπό μορφή τριών ερωτημάτων, βάσει του άρθρου 21, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου που εφαρμόζεται στη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου βάσει του άρθρου 46, πρώτο εδάφιο, του ίδιου οργανισμού.

- 41 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου απάντησε στα ερωτήματα αυτά με έγγραφο της 11ης Οκτωβρίου 2001 (στο εξής: απάντηση του Ηνωμένου Βασιλείου). Από την εν λόγω απάντηση προκύπτει ότι η προσφεύγουσα και η Συνέλευση του Γιβραλτάρ είναι, αντιστοίχως, αρμόδιες να προτείνουν και να θεσπίζουν νομοθεσία σχετικά με τη φορολογία των επιχειρήσεων, δεδομένου ότι αυτή εμπίπτει στις «defined domestic matters» («συγκεκριμένες εσωτερικές υποθέσεις») του άρθρου 55 του Gibraltar Constitution Order (διάταγμα περί του Συντάγματος του Γιβραλτάρ) του 1969. Μόνον οι υποθέσεις που δεν εμπίπτουν στην ως άνω κατηγορία παραμένουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Κυβερνήτη του Γιβραλτάρ. Όμως το υπουργικό διάταγμα της 23ης Μαΐου 1969 ορίζει ότι ο κυβερνήτης μπορεί να επέμβει, στο όνομα της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, όταν η επέμβαση αυτή είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί, ιδίως, η τήρηση των διεθνών υποχρεώσεων της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, συμπεριλαμβανομένων αυτών που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο. Ως προς την εξουσία παροχής ενόμου προστασίας στις υποθέσεις σχετικά με τη φορολογία των επιχειρήσεων, ο Chief Minister (Γενικός Υπουργός) μπορεί να εξουσιοδοτηθεί για να ασκήσει προσφυγή στο όνομα της προσφεύγουσας, δεδομένου ότι αυτή έχει το δικαίωμα να ασκήσει τέτοια προσφυγή ανεξάρτητα από την εσωτερική κατανομή αρμοδιοτήτων επί του θέματος μεταξύ [της προσφεύγουσας] και της Συνελεύσεως του Γιβραλτάρ.
- 42 Κατά την ακρόαση, δεδομένου ότι η Επιτροπή απέσυρε την ένστασή της κατά της μαρτυρίας του καθηγητή Fletcher στην υπόθεση T-195/01 R, ο δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων, διέταξε τη συνεκδίκαση των δύο αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων και άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις των διαδίκων και τις απαντήσεις τους στα ερωτήματά του.
- 43 Ο διευθυντής του Finance Centre (κέντρου των οικονομικών) του Department of Trade, Industry and Telecommunications (Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τηλεπικοινωνιών) της Κυβερνήσεως του Γιβραλτάρ και ο Chief Secretary (Γενικός Γραμματέας) της κυβερνήσεως αυτής κατάθεσαν ενώπιον του Προέδρου του Πρωτοδικείου, ύστερα από αίτηση της προσφεύγουσας. Ο καθηγητής Fletcher δεν παρέστη στην ακρόαση για προσωπικούς λόγους.

- 44 Κατά τη διάσκεψη τμήματος της 12ης Νοεμβρίου 2001, το δεύτερο τμήμα του Πρωτοδικείου, στο οποίο ανατέθηκε η εκδίκαση των κυρίων προσφυγών, αποφάσισε, βάσει του άρθρου 76α του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, όπως τροποποιήθηκε στις 6 Δεκεμβρίου 2000 (ΕΕ L 322, σ. 4), να δεχθεί την από 18 Οκτωβρίου 2001 αίτηση της Επιτροπής για εκδίκαση της υποθέσεως με ταχεία διαδικασία.
- 45 Στις 14 Νοεμβρίου 2001, με διάταξη του Προέδρου του δεύτερου τμήματος του Πρωτοδικείου, οι δύο κύριες προσφυγές συνενώθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας, για το λοιπό της γραπτής διαδικασίας, την προφορική διαδικασία και την έκδοση κοινής απόφασεως.

Νομική εκτίμηση

- 46 Δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 242 ΕΚ και 243 ΕΚ και του άρθρου 4 της αποφάσεως 88/591/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1988, περί ιδρύσεως πρωτοβαθμίου δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 319, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 93/350/Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 1993 (ΕΕ L 144, σ. 21), το Πρωτοδικείο μπορεί να διατάξει την αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλομένης πράξεως ή τη λήψη των αναγκαίων προσωρινών μέτρων, όταν εκτιμά ότι οι συνθήκες το απαιτούν.
- 47 Δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 104, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, η αίτηση περί αναστολής εκτελέσεως μιας πράξεως είναι παραδεκτή μόνον αν ο αιτών προσέβαλε την πράξη αυτή με προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου. Ο κανόνας αυτός δεν αποτελεί απλό τύπο, αλλά προϋποθέτει ότι η προσφυγή επί της ουσίας, επί της οποίας στηρίζεται η αίτηση για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, μπορεί να εξεταστεί από το Πρωτοδικείο. Πάντως, κατά πάγια νομολογία, η έκδοση απόφασεως επί του παραδεκτού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το παραδεκτό αυτό εκ πρώτης όψεως δεν αποκλείεται τελείως, θα προδικάζε την απόφαση του Πρωτοδικείου επί της κύριας προσφυγής (διάταξη του Προέδρου του Πρωτοδικείου, της 17ης Ιανουαρίου 2001, T-342/00 R, Petrolessence και SG2R κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-67, σκέψη 17).

48

Το άρθρο 104, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι οι αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να προσδιορίζουν τα περιστατικά από τα οποία προκύπτει το επείγον της υποθέσεως καθώς και τους πραγματικούς και νομικούς ισχυρισμούς που δικαιολογούν, εκ πρώτης όψεως (*fumus boni juris*), τη λήψη του προσωρινού μέτρου το οποίο ζητείται. Οι όροι αυτοί είναι σωρευτικοί, οπότε η αίτηση αναστολής εκτελέσεως πρέπει να απορριφθεί όταν δεν πληρούται ένας από αυτούς [διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 14ης Οκτωβρίου 1996, C-268/96 P(R), SCK και FNK κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-4971, σκέψη 30· διατάξεις του Προέδρου του Πρωτοδικείου, της 15ης Ιουλίου 1998, T-73/98 R, Prayon-Rupel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2769, σκέψη 25, και της 8ης Δεκεμβρίου 2000, T-237/99 R, BP Nederland κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-3849, σκέψη 34]. Ο δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων προβαίνει επίσης, ενδεχομένως, στη στάθμιση των εμπλεκόμενων συμφερόντων (διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 23ης Φεβρουαρίου 2001, C-445/00 R, Αυστρία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. I-1461, σκέψη 73).

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

49

Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με το Σύνταγμα του Γιβραλτάρ, είναι αρμόδια για τις «συγκεκριμένες εσωτερικές υποθέσεις», που περιλαμβάνουν, ιδίως, τη φορολογία των επιχειρήσεων. Ως προς τη νομμοποίηση του Γενικού Υπουργού να ασκεί προσφυγές στο όνομα της προσφεύγουσας, αυτή ισχυρίστηκε κατά την ακρόαση ότι η σχετική απάντηση του Ηνωμένου Βασιλείου διέλυσε, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, τις τυχόν υπάρχουσες αμφιβολίες.

50

Ακολούθως, κατά την προσφεύγουσα, από την αιτιολογία των προσβαλλόμενων αποφάσεων προκύπτει ότι έχουν νομικά αποτελέσματα. Με την προσβαλλόμενη απόφαση I, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η νομοθεσία περί των απαλλασσομένων επιχειρήσεων αποτελεί νέα, μη κοινοποιηθείσα και, συνεπώς, παράνομη, ενίσχυση. Συνεπώς, η υποχρέωση αναστολής εκτελέσεως του οικείου μέτρου, του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, έχει εφαρμογή και επιτρέπει στην Επιτροπή να ζητήσει την ανάκτηση της ενισχύσεως. Ομοίως, η προσβαλλόμενη απόφαση II, παρά τη «δι-

στακτική διατύπωση» της Επιτροπής για τον χαρακτηρισμό της νομοθεσίας περί των οιονεί απαλλασσομένων εταιριών ως μη κοινοποιηθείσας, δεν έχει προσωρινό χαρακτήρα, αλλά παράγει έννομα αποτελέσματα παρόμοια με αυτά που απορρέουν από την προσβαλλόμενη απόφαση I.

- 51 Η Επιτροπή, με τις γραπτές της παρατηρήσεις, είχε εκφράσει αμφιβολίες ως προς την ενεργητική νομμοποίηση της προσφεύγουσας και την εξουσία του Γενικού Υπουργού να ασκήσει τις κύριες προσφυγές. Εντούτοις, κατά την ακρόαση, δεδομένης της απαντήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, δέχθηκε ότι, τουλάχιστον ως προς τις παρούσες αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων, οι αμφιβολίες αυτές δεν αρκούν για την απόρριψη των κυρίων προσφυγών ως προδήλως απαραδέκτων.
- 52 Η Επιτροπή βάλλει κατά του ισχυρισμού που προβάλλει η προσφεύγουσα με τις αιτήσεις της για ασφαλιστικά μέτρα ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις I και II παράγουν άμεσα νομικά αποτελέσματα. Αντίθετα προς τις επίδικες αποφάσεις της Επιτροπής στις υποθέσεις που οδήγησαν στις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30ής Ιουνίου 1992, C-312/90, Ισπανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. I-4117, στο εξής: απόφαση *Cenemesa*), και C-47/91, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. I-4145, στο εξής: απόφαση *Italgrani*), οι προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν περιέχουν οριστικά συμπεράσματα ως προς τον νέο ή υφιστάμενο χαρακτήρα των ενισχύσεων και ως προς το συμβιβαστό τους με την κοινή αγορά. Συνεπώς, κατά την Επιτροπή, οι αποφάσεις αυτές δεν συνεπάγονται αυτομάτως την εφαρμογή της υποχρεώσεως αναστολής του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ. Η Επιτροπή, με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις I και II, υπενθύμισε, στα σημεία 51 και 29 αντίστοιχα, απλώς στο Ηνωμένο Βασίλειο το αποτέλεσμα της διατάξεως αυτής στην περίπτωση που θα έβρισκε εφαρμογή. Κατά την Επιτροπή, το ερώτημα περί το αν οι επίδικες νομοθεσίες, εφόσον αποτελούν ενισχύσεις, πρέπει να χαρακτηρισθούν νέες ή υφιστάμενες ενισχύσεις, παραμένει, συνεπώς, εκκρεμές. Επιπλέον, δεν ελήφθη καμία απόφαση υποχρεώνουσα το Ηνωμένο Βασίλειο να αναστείλει τις εν λόγω νομοθεσίες, βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 659/1999.
- 53 Κατά την ακρόαση, η Επιτροπή, αναφερόμενη στην απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Οκτωβρίου 2001, στην υπόθεση C-400/99, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. I-7303), υποστήριξε ότι η επίδικη απόφασή της στην υπόθεση που οδήγησε στην προαναφερθείσα απόφαση [δηλαδή, η απόφαση SG(99) D/6463, της 6ης Αυ-

γούστου 1999 (ΕΕ 1999, C 306, σ. 2)] διαφέρει από τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, διότι καλεί την Ιταλία να αναστείλει την καταβολή της ενισχύσεως. Για την εκτίμηση του παραδεκτού, ενδιαφέρουν τα αποτελέσματα που απορρέουν από την απόφαση κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας και όχι ο προσωρινός χαρακτηρισμός του μέτρου. Τέτοια απόφαση δεν παράγει συστηματικώς νομικά αποτελέσματα. Εντούτοις, υπό το φως της προαναφερθείσας αποφάσεως Ιταλία κατά Επιτροπής, η Επιτροπή, χωρίς να παραιτηθεί τυπικώς από την επίκληση του απαραδέκτου της έρευνας της υποθέσεως, δέχθηκε ότι δεν θα ήταν «ρεαλιστικό», στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, να ισχυριστεί ότι οι προσφυγές στις κύριες δίκες είναι προδήλως απαράδεκτες.

- 54 Εξάλλου, στο πλαίσιο των γραπτών παρατηρήσεών της επί του ελείγοντος, η Επιτροπή αμφισβητεί ότι το γεγονός ότι μια μη κρατική οντότητα, όπως η προσφεύγουσα, μπορεί να υπερασπίζει ενώπιον του κοινοτικού δικαστή γενικά συμφέροντα οικονομικής και κοινωνικής φύσεως, όπως αυτά που επικαλείται εν προκειμένω (διάταξη του Πρωτοδικείου της 16ης Ιουνίου 1998, T-238/97, Comunidad Autónoma de Cantabria κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1998, σ. II-2271, σκέψη 50).

Εκτίμηση του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων

- 55 Ως προς την ενεργητική νομοποίηση της προσφεύγουσας, υπό το φως της απαντήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου και της θέσεως της Επιτροπής κατά την ακρόαση, οι προσφυγές στις κύριες δίκες δεν μπορούν να κηρυχθούν προδήλως απαράδεκτες. Εξάλλου, το συμφέρον της προσφεύγουσας προς επίκληση της υποτιθέμενης προσβολής των γενικών συμφερόντων της οικονομίας του Γιβραλτάρ δεν φαίνεται να στερείται κάθε νομικού ερείσματος, ιδίως ενόψει της ευρείας εκτάσεως των εσωτερικών της αρμοδιοτήτων.
- 56 Επί του ερωτήματος αν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις αποτελούν ή όχι δυνάμενες να προσβληθούν πράξεις, δεδομένου ότι πρόκειται για λόγο απαραδέκτου δημοσίας τάξεως και δεδομένης της αβεβαιότητας της Επιτροπής ως προς την κατάλληλη ερμηνεία της προαναφερθείσας αποφάσεως Ιταλία κατά Επιτροπής, επιβάλλεται η επαλήθευση της υπάρξεως, εν προκειμένω, στοιχείων που να επιτρέπουν εκ πρώτης όψεως το συμπέρασμα ότι δεν αποκλείεται τελείως το παραδεκτό των προσφυγών στις κύριες δίκες.

- 57 Με την απόφαση *Cenemesa*, το Δικαστήριο, αφού παρατήρησε ότι η Επιτροπή είχε αποφασίσει να αντιμετωπίσει ως νέες τις ενισχύσεις που η Ισπανική Κυβέρνηση θεωρούσε ως υφιστάμενες (σκέψη 19), διαπίστωσε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στην υπόθεση που οδήγησε στην εν λόγω απόφαση ανέπτυξε νομικά αποτελέσματα, δεδομένου ότι προϋπέθετε προδήλως μian επιλογή ως προς τον χαρακτηρισμό της ενισχύσεως και τους σχετικούς διαδικαστικούς κανόνες (σκέψη 20). Ομοίως, με την απόφαση *Italgrani*, το Δικαστήριο παρατήρησε ότι η απόφαση κινήσεως της οικείας επίσημης διαδικασίας έρευνας είχε επισύρει την απαγόρευση της καταβολής των σκοπούμενων ενισχύσεων και ότι η απαγόρευση αυτή ατέρρευε από συνειδητή απόφαση της Επιτροπής (σκέψεις 20 και 21). Υπό το φως της επιλογής της Επιτροπής, το Δικαστήριο κατέληξε ότι η επίδικη απόφαση παρήγαγε, συνελπώς, νομικά αποτελέσματα (σκέψη 26).
- 58 Όντως, στην υπόθεση *Ιταλία κατά Επιτροπής*, οι ισχυρισμοί που πρόβαλε η Ιταλία για να στηρίξει το παραδεκτό της προσφυγής της βασιζονταν στο ότι η προσβαλλόμενη απόφαση συνεπαγόταν την αναστολή της καταβολής των επίδικων οικονομικών ενισχύσεων. Εντούτοις, το Δικαστήριο εξέτασε το ερώτημα αν, παρά την απουσία σχετικής διαταγής περί αναστολής, «η προσβαλλόμενη απόφαση συνεπάγεται ότι οι ιταλικές αρχές είχαν την υποχρέωση να αναστείλουν την εκτέλεση των επίμαχων μέτρων» (σκέψη 55). Επισήμανε σαφέστατα ότι, «αν πρόκειται για ενίσχυση της οποίας η καταβολή έχει ήδη αρχίσει και συνεχίζεται και για την οποία το κράτος μέλος φρονεί ότι συνιστά υφιστάμενη ενίσχυση, ο αντίθετος, έστω και προσωρινός, χαρακτηρισμός της ως νέας ενισχύσεως στον οποίο καταλήγει η Επιτροπή με την απόφαση κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ σε σχέση με την εν λόγω ενίσχυση παράγει αυτοτελή έννομα αποτελέσματα» (σκέψη 57). Κατά το Δικαστήριο, τέτοια απόφαση «σημαίνει ότι η Επιτροπή δεν προτίθεται να εξετάσει την ενίσχυση στο πλαίσιο του διαρκούς ελέγχου των υφισταμένων καθεστώτων ενισχύσεων, τον οποίο προβλέπουν τα άρθρα 88, παράγραφος 1, ΕΚ και 17 έως 19 του κανονισμού 659/1999» (σκέψη 58), και «μεταβάλλει κατ' ανάγκη τη νομική κατάσταση του εν λόγω μέτρου, καθώς και των επιχειρήσεων υπέρ των οποίων έχει ληφθεί, ιδίως όσον αφορά τη συνέχιση της εκτελέσεώς του» (σκέψη 59). Το Δικαστήριο, πολύ λυσιτελώς σε σχέση με την εκτίμηση των υπό κρίση αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων, πρόσθεσε:

«Ενώ μέχρι την έκδοση της αποφάσεως αυτής το κράτος μέλος, οι ωφελούμενες επιχειρήσεις και οι λοιποί επιχειρηματίες θεωρούν δικαιολογημένα ότι η εκτέλεση του εν λόγω μέτρου είναι νομότυπη, διότι αποτελεί υφιστάμενη ενίσχυση, μετά την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως υφίστανται τουλάχιστον σοβαρές αμφιβολίες ως

προς τη νομιμότητα του εν λόγω μέτρου, λόγω των οποίων το κράτος μέλος, χωρίς να θίγεται η ευχέρειά του να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, πρέπει να αναστείλει την καταβολή, δεδομένου ότι η κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ αποκλείει την άμεση έκδοση αποφάσεως με την οποία να αναγνωρίζεται το συμβατό του μέτρου με την κοινή αγορά και βάσει της οποίας θα μπορούσε να συνεχιστεί νομότυπα η εκτέλεση του εν λόγω μέτρου».

59 Από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας για ένα εφαρμοζόμενο μέτρο παράγει ειδικά νομικά αποτελέσματα και μπορεί, συνεπώς, να προσβληθεί πάραυτα ενώπιον του κοινοτικού δικαστή, χωρίς να πρέπει να προηγηθεί η έκδοση της οριστικής αποφάσεως στο τέλος της διαδικασίας. Επιπλέον, το Δικαστήριο ρητώς αναγνωρίζει τη δυνατότητα του ενδιαφερομένου μέρους που ασκεί την προσφυγή αυτή να ζητεί ενώπιον του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων τη λήψη προσωρινών μέτρων. Επομένως, τέτοια απόφαση μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσωρινών μέτρων.

60 Συνεπώς, υπάρχουν στοιχεία που επιτρέπουν το συμπέρασμα, εν προκειμένω, ότι δεν αποκλείεται τελείως το παραδεκτό των προσφυγών στις κύριες δίκες.

Επί του fumus boni juris

61 Η προσφεύγουσα, για να αποδείξει ότι η σχετική με το *fumus boni juris* προϋπόθεση πληρούται εν προκειμένω, επικαλείται ουσιαστικά τους ίδιους λόγους ακυρώσεως με αυτούς που προβάλλει στο πλαίσιο των κύριων προσφυγών. Πρόκειται για λόγους ακυρώσεως που αντλούνται, αφενός, από το ασυμβίβαστο των προσβαλλομένων αποφάσεων με το άρθρο 88 ΕΚ και το άρθρο 1, στοιχείο β', του κανονισμού 659/1999 και, αφετέρου, από την παραβίαση των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας και του Ηνωμένου Βασιλείου, των αρχών της αναλογικότητας, της ασφάλειας δικαίου, της θεμιτής εμπιστοσύνης και της υποχρέωσης αιτιολογήσεως.

- 62 Η Επιτροπή, παρότι βάζει σαφώς κατά του βασίμου των προβαλλομένων λόγων, δεν αρνείται τυπικά ότι οι λόγοι αυτοί είναι σοβαροί, τουλάχιστον για την εκτίμηση της παρούσας διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων. Επισημαίνοντας ότι τα επιχειρήματα που προβάλλει η προσφεύγουσα για να στηρίξει τους λόγους αυτούς βασίζονται στην υπόθεση ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις επιλύουν οριστικά το ζήτημα του αν οι ενισχύσεις είναι νέες ή υφιστάμενες, η Επιτροπή ισχυρίζεται, εντούτοις, ότι δεν έλαβε καμία οριστική θέση ως προς τον χαρακτηρισμό των εν λόγω νομοθεσιών. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας τονίζουν απλώς τον πρώιμο χαρακτήρα των κύριων προσφυγών.
- 63 Επιβάλλεται να εξεταστεί ο ουσιώδης λόγος που αντλείται από το ότι η Επιτροπή, με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, παραβαίνει το άρθρο 88 ΕΚ και το άρθρο 1, στοιχείο β', του κανονισμού 659/1999.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 64 Για να στηρίξει τον λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, ως προς τη νομοθεσία περί των απαλλασσομένων επιχειρήσεων, η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως δηλώνοντας ότι οι τροποποιήσεις του 1978 και του 1983 αποτελούν «ουσιώδεις τροποποιήσεις» μη κοινοποιηθέντος καθεστώτος ενισχύσεων. Χαρακτηρίζοντάς τες ως τέτοιες και, κατά συνέπεια, χαρακτηρίζοντας το σύνολο της νομοθεσίας περί των απαλλασσομένων εταιριών ως «καθεστώς νέων ενισχύσεων», χωρίς να λάβει υπόψη της το τότε κοινοτικό νομικό πλαίσιο εντός του οποίου θεσπίστηκε η εν λόγω νομοθεσία και χωρίς να λάβει υπόψη της το οικονομικό τους περιεχόμενο, η Επιτροπή ερμήνευσε κατά τρόπο υπερβολικό και αυθαίρετο την έννοια της νέας ενισχύσεως. Δεδομένου ότι η οικεία νομοθεσία θεσπίστηκε το 1967, κατά την προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου το 1973 αποτελούσε σαφώς υφιστάμενο καθεστώς ενισχύσεων και μπορούσε να μετατραπεί σε «νέο» καθεστώς ενισχύσεως μόνο μέσω «ουσιώδους τροποποίησης» (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Αυγούστου 1994, C-44/93, *Namur-les assurances du crédit*, Συλλογή 1994,

σ. I-3829, και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Lenz στην ίδια υπόθεση, Συλλογή 1994, σ. I-3831, καθώς και αυτές του γενικού εισαγγελέα Fennelly στην απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Οκτωβρίου 2000, C-15/98 και C-105/99, Ιταλία και Sardegna Lines κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-8855, I-8859). Το γεγονός απλώς και μόνον ότι υφιστάμενο καθεστώς ενισχύσεων αποτελεί αντικείμενο νομοθετικής τροποποίησης δεν μπορεί να οδηγήσει στο αυτόματο συμπέρασμα, όπως πράττει η Επιτροπή εν προκειμένω, ότι πρόκειται για ουσιώδη τροποποίηση (προαναφερθείσες προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Fennelly, σημείο 62). Η τροποποίηση του 1978 απλώς επιβεβαίωσε νομοθετικώς μια υπάρχουσα και ευρέως διαδεδομένη πρακτική και δεν είχε, συνεπώς, κανένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Αυτή του 1983, καίτοι περιέλαβε τις επιχειρήσεις του κεφαλαίου IX του Companies Ordinance μεταξύ αυτών που μπορούν, κατ' αρχήν, να θεωρηθούν ως απαλλασσόμενες επιχειρήσεις, αποτελεί μόνο διοικητική βελτίωση, δεδομένου ότι, στην πράξη, οι εταιρίες αυτές πρέπει να πληρούν τις ίδιες προϋποθέσεις για να υπαχθούν στο εν λόγω καθεστώς. Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, στις 31 Ιουλίου 2001, μόνον 24 από τις 260 εταιρίες που αφορά το κεφάλαιο IX του εν λόγω διατάγματος υπάγονταν στο οικείο καθεστώς.

65 Ως προς τη νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσόμενων εταιριών, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η Επιτροπή, παραλείποντας να τη χαρακτηρίσει ως καθεστώς υφισταμένων ενισχύσεων, υπέπεσε σε νομικό σφάλμα. Κατά την προσφεύγουσα, η νομοθεσία ανάγεται στο 1983, δηλαδή σε εποχή κατά την οποία δεν ήταν σαφές ούτε για την Επιτροπή, ούτε για τα κράτη μέλη ούτε, κυρίως, για τους επιχειρηματίες το αν και κατά πόσο επιβαλλόταν η συστηματική εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων σε εθνική νομοθεσία περί της φορολογίας των εταιριών. Η επίδικη νομοθεσία προηγείται κατά δέκα έτη της ελευθερώσεως των κινήσεων κεφαλαίου και κατά 15 έτη της διευκρίνισως, από την Επιτροπή, της έννοιας των κρατικών ενισχύσεων με την ανακοίνωση της 10ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στα μέτρα που σχετίζονται με την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων (ΕΕ 1998, C 384, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση του 1998).

66 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου κοινοποίησε, άλλωστε, τη νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσόμενων εταιριών στην ομάδα Primarolo πριν τη δημοσίευση της ανακοινώσεως του 1998. Αυτή αποτελεί την απάντηση της Επιτροπής στο Συμβούλιο ΕΚΟΦΙΝ το οποίο, με το σημείο K του κώδικα δεοντολογίας, καλούσε την Επιτροπή «να [αναλάβει] την υποχρέωση να δημοσιεύσει [...] τις κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή, στα μέτρα για την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων, των κανόνων που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις». Κατά την προσφεύγουσα, η ανακοίνωση του 1998 περιέχει τον πρώτο συνολικό, αλλά όχι εξαντλητικό, ορισμό

των «κρατικών ενισχύσεων φορολογικού χαρακτήρα» και αποτελεί περισσότερο διακήρυξη πολιτικής ως προς τη μελλοντική δράση της Επιτροπής στον τομέα αυτό, παρά «διευκρίνιση» των εφαρμοστέων διατάξεων. Στην ουσία, αποτελεί περισσότερο εξέλιξη των ισχυουσών διατάξεων παρά σκέψεις επί των εφαρμοστέων διατάξεων. Η έλλειψη προηγουμένου, υπό μορφή αποφάσεως του κοινοτικού δικαστή ή της Επιτροπής, που να παραθέτει η ανακοίνωση του 1998 επιβεβαιώνει την ερμηνεία αυτή.

- 67 Επιπλέον, το άρθρο 1, στοιχείο β', σημείο ν, του κανονισμού 659/1999 αναγνωρίζει το γεγονός ότι οι εφαρμοστέες στις κρατικές ενισχύσεις διατάξεις κοινοτικού δικαίου μπορούν να εξελίσσονται μέσω τέτοιων αποφάσεων. Η νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσόμενων εταιρειών αποτελεί μέτρο, όπως αυτά που προβλέπει η διάταξη αυτή, που δεν μετατράπηκε σε ενίσχυση παρά στη συνέχεια. Η ίδια η Επιτροπή δέχτηκε συγκεκριμένα το γεγονός αυτό, δηλώνοντας με την τρίτη αιτιολογική σκέψη της ανακοινώσεως του 1998, ότι «[με] την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς και την ελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων, κρίθηκε αναγκαίο να εξεταστούν επίσης οι ιδιαίτερες επιπτώσεις που έχουν οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό μορφή φορολογικών μέτρων [...]». Η Επιτροπή, μη θεωρώντας τη νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσόμενων εταιρειών υφιστάμενη ενίσχυση, εφαρμόζει αναδρομικώς τα σχετικώς ανεπτυγμένα κριτήρια του ορισμού της κρατικής ενισχύσεως που ισχύουν το 2001 στη νομική και οικονομική κατάσταση του 1983. Η προσφεύγουσα αναφέρεται συναφώς στο φορολογικό καθεστώς των ιρλανδικών εταιρειών που, όπως ισχυρίζεται, δεν θεωρήθηκε αρχικά ως ενίσχυση, στη συνέχεια όμως η γνώμη της Επιτροπής τροποποιήθηκε για να αντικατοπτρίσει την προοδευτική εξέλιξη της κοινοτικής νομοθεσίας προς μεγαλύτερη αυστηρότητα όσον αφορά τα καθεστώτα φορολογικής ελαφρύνσεως [τις αποφάσεις της Επιτροπής σχετικά με το διεθνές κέντρο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και την ελεύθερη ζώνη του αεροδρομίου του Shannon και τον φόρο εταιρειών της Ιρλανδίας (ΕΕ 1998, C 395, σ. 14 και 19).

- 68 Η Επιτροπή υποστηρίζει, ως προς τη νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσόμενων εταιρειών, ότι, παρά την αμφισημία των σημείων 12 και 13 της προσβαλλομένης αποφάσεως I, το ερώτημα που τίθεται είναι αν οι τροποποιήσεις του 1978 και 1983 είναι ουσιώδεις διότι αφορούν την ουσία της ενισχύσεως και όχι τη σημασία της (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Fennelly υπό την προαναφερθείσα απόφαση Ιταλία και Sardegna Lines κατά Επιτροπής, σημεία 62 και 63). Η Επιτροπή δεν υποχρεούται συνελπώς να αναλύσει τοι οικονομικά αποτελέσματα των τροποποι-

ήσεων, αλλά μόνο να ερευνησει τις εν λόγω νομικές διατάξεις. Η έρευνα πρέπει να γίνει στο πλαίσιο επίσημης διαδικασίας έρευνας εφόσον, όπως καταδεικνύει η προσβαλλόμενη απόφαση I, δεν δικαιολογείται το εκ πρώτης όψεως συμπέρασμα ότι οι σκοπούμενες τροποποιήσεις δεν αλλοίωσαν την ουσία του επίδικου καθεστώτος.

- 69 Ως προς τη νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσόμενων εταιριών, το γεγονός απλώς και μόνον ότι ισχύει από πολλά έτη δεν ασκεί επιρροή. Μέτρο που αποτέλεσε νέα ενίσχυση κατά τη λήψη του δεν χάνει τον χαρακτήρα αυτό απλώς με την πάροδο του χρόνου (απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιουνίου 1999, C-295/97, Piaggio, Συλλογή 1999, σ. I-3735). Το επιχείρημα της προσφεύγουσας, ότι η επέκταση των κοινοτικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στη φορολογία των εταιριών είναι καινοτομία, δεν είναι υποστηρίξιμο. Κατά την Επιτροπή, είναι σαφές, από το 1974, ότι η έννοια της κρατικής ενισχύσεως περιλαμβάνει φορολογικά πλεονεκτήματα (απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Ιουλίου 1974, 173/73, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 351). Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η επίδικη νομοθεσία θεσπίσθηκε το 1983, έτος κατά το οποίο άσκησε την πρώτη προσφυγή λόγω παραβάσεως κράτους μέλους σχετικά με τη φορολογία των επιχειρήσεων, προσφυγή που οδήγησε στην απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιανουαρίου 1986, 270/83, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 1986, σ. 273). Το ζήτημα αν οι επιχειρήσεις που εωφελήθηκαν από το επίδικο καθεστώς υπόκεινταν σε διασυνοριακό ανταγωνισμό δεν περιορίζεται στην ελευθέρωση της κινήσεως των κεφαλαίων. Το επιχείρημα της προσφεύγουσας έχει βαρύτητα μόνον εφόσον πρόκειται να εξετασθεί το ζήτημα της πιθανής εύλογης εμπιστοσύνης που αντιπαρατίθεται στην ανάκτηση της ενισχύσεως, εφόσον αυτή χαρακτηριστεί οριστικώς ως νέα και ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά. Τέλος, το γεγονός απλώς και μόνον ότι οι οιονεί απαλλασσόμενες εταιρίες υποχρεούνται ουσιαστικά να δραστηριοποιηθούν εκτός Γιβραλτάρ καταδεικνύει τον διασυνοριακό χαρακτήρα των δραστηριοτήτων αυτών.

Εκτίμηση του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων

- 70 Επιβάλλεται προκαταρκτικώς η υπενθύμιση ότι, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ, υποχρεούται να κινεί την επίσημη διαδικασία έρευνας αν, μετά την αρχική της έρευνα, συναντήσει σοβαρές δυσκολίες

προκειμένου να εκτιμήσει το συμβιβαστό με την κοινή αγορά των κοινοποιηθέντων μέτρων ή των μέτρων που δεν έχουν κοινοποιηθεί, των οποίων πάντως έχει λάβει γνώση (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Μαΐου 1993, C-198/91, Cook κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-2487, σκέψη 29, και της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Systraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 39· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1995, T-49/93, SIDE κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2501, σκέψη 58, και της 15ης Μαρτίου 2001, T-73/98, Prayon-Rupel κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-867, σκέψη 42). Το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 659/1999, σύμφωνα με το οποίο, αν η Επιτροπή διαπιστώσει, μετά από προκαταρκτική έρευνα, ότι το ανακοινωθέν μέτρο δημιουργεί αμφιβολίες ως προς το συμβιβαστό του με την κοινή αγορά, αποφασίζει να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, επαναλαμβάνει τον νομολογιακό αυτό κανόνα.

- 71 Στην Επιτροπή εναπόκειται να καθορίσει, ανάλογα με τα πραγματικά και νομικά στοιχεία της συγκεκριμένης υποθέσεως, αν οι δυσχέρειες που αντιμετωπίζει κατά την έρευνα του συμβιβαστού της ενισχύσεως με την κοινή αγορά καθιστούν απαραίτητη την κίνηση της διαδικασίας αυτής (βλ. προαναφερθείσες αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής, σκέψη 30, και Prayon-Rupel κατά Επιτροπής, σκέψη 43).
- 72 Ακολούθως, η απάντηση στο ερώτημα αν η ενίσχυση είναι νέα και αν η καθιέρωσή της απαιτεί, συνακόλουθα, την κίνηση της διαδικασίας περί προηγούμενης έρευνας του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, δεν μπορεί να εξαρτάται από την υποκειμενική εκτίμηση της Επιτροπής (προαναφερθείσα απόφαση Piaggio, σκέψη 47).
- 73 Δεν αμφισβητείται στις παρούσες υποθέσεις ότι, ως προς τη νομοθεσία περί των απαλλασσομένων εταιριών, οι τροποποιήσεις του 1978 και του 1983, στις οποίες αναφέρεται η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση I, δεν κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ. Ως προς τη νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσομένων εταιριών, είναι σαφές ότι, παρά την «κοινοποίηση» των επίδικων μέτρων στην ομάδα Primarolo, ούτε αυτή κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή, σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

- 74 Επομένως, η νομοθεσία περί των απαλλασσομένων εταιριών μπορεί να θεωρηθεί ως υφιστάμενο καθεστώς ενισχύσεων μόνον αν οι τροποποιήσεις του 1978 και 1983, των οποίων η σπουδαιότητα αμφισβητείται, δεν αποτελούν «τροποποιήσεις» κατά το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ και το άρθρο 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 659/1999. Η νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσόμενων εταιριών του 1983 αποτελεί υφιστάμενη ενίσχυση μόνον αν, σύμφωνα με το άρθρο 1, στοιχείο β, σημείο ν, του κανονισμού 659/1999, δεν αποτελούσε ενίσχυση κατά την ημερομηνία εκείνη, αλλά μετατράπηκε σε τέτοια εν συνεχεία λόγω της εξέλιξης της κοινής αγοράς. Εντούτοις, η προσφεύγουσα, στις κύριες δίκες, βάλλει κατά της νομιμότητας της αρνήσεως της Επιτροπής, όπως αυτή εκφράζεται με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, να μην εξαιρέσει την πιθανότητα, έστω, οι νομοθεσίες αυτές να αποτελούν νέες ενισχύσεις.
- 75 Δεδομένου ότι η έννοια της κρατικής ενισχύσεως έχει νομικό χαρακτήρα, πρέπει να ερμηνεύεται βάσει αντικειμενικών στοιχείων. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός κρατικών μέτρων από την Επιτροπή ως νέων ή υφισταμένων ενισχύσεων πρέπει, καταρχήν και λαμβανομένων υπόψη τόσο των συγκεκριμένων στοιχείων της διαφοράς όσο και του τεχνικού ή περίπλοκου χαρακτήρα των εκτιμήσεων στις οποίες αυτή προέβη, να εμπίπτει στον πλήρη έλεγχο του κοινοτικού δικαστή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Ιανουαρίου 1998, T-67/94, Ladbroke Racing κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1, σκέψη 52, όπως επιβεβαιώθηκε, κατόπιν ασκήσεως αναιρέσεως, με την απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Μαΐου 2000, C-83/98 P, Γαλλία κατά Ladbroke Racing και Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-3271, σκέψη 25). Εντούτοις, δεδομένου ότι η Επιτροπή υποχρεούται, στο τέλος της προκαταρκτικής έρευνας, να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, εφόσον δεν μπορεί να αποκλείσει ότι οι οικείες ενισχύσεις μπορεί να αποτελούν ενισχύσεις ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, η εξουσία της να αποφαινεται επί της συμβατότητας της ενισχύσεως με την κοινή αγορά κατά την περάτωση της προκαταρκτικής διαδικασίας περιορίζεται μόνο στα μέτρα που δεν δημιουργούν σοβαρές δυσχέρειες (προαναφερθείσα απόφαση Prayon-Rupel κατά Επιτροπής, σκέψη 44).
- 76 Μολονότι ενδείκνυται, η προαναφερθείσα απόφαση της 9ης Οκτωβρίου 2001, Ιταλία κατά Επιτροπής, να ερμηνευθεί ως επιβεβαιώνουσα, τουλάχιστον κατ' αρχήν, το ότι η απόφαση περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας για ήδη εφαρμοζόμενο κρατικό μέτρο, την εφαρμογή του οποίου εξακολουθεί να επιθυμεί το οικείο κράτος μέλος, μπορεί ταυτοχρόνως να προσβάλλεται ενώπιον του κοινοτικού δικαστή και να αποτελεί αντικείμενο αιτήσεως προσωρινών μέτρων, παρά την

απουσία διαταγής περί αναστολής του οικείου μέτρου στην επίδικη απόφαση, παραμένει αληθές εντούτοις ότι το ζήτημα της φύσεως του ελέγχου που πρέπει να ασκεί ο κοινοτικός δικαστής στο πλαίσιο τέτοιας προσφυγής δεν έχει ακόμη επιλυθεί από τη νομολογία.

- 77 Επιβάλλεται εκ πρώτης όψεως η διαπίστωση ότι ο έλεγχος αυτός πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένος ώστε να εγγυάται ότι η Επιτροπή δεν εμποδίζεται να ασκεί τον «προληπτικό έλεγχο» που προβλέπει η Συνθήκη (βλ. συναφώς, αποφάσεις *Cenemesa*, σκέψη 16, και *Italgrani*, σκέψη 24). Αυτός ο περιορισμός επιβάλλεται ακόμη περισσότερο δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν διαθέτει καμία διακριτική ευχέρεια ως προς την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας όταν προσκρούει σε σοβαρές δυσχέρειες σχετικές με τον χαρακτηρισμό ενός κρατικού μέτρου και την εκτίμηση του συμβιβαστού του με την κοινή αγορά (βλ. τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 70, ανωτέρω).
- 78 Συνεπώς, η νομολογία αναγνωρίζει ότι η Επιτροπή, καίτοι έχει δεσμία αρμοδιότητα όσον αφορά την απόφαση περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας, διαθέτει πάντως κάποιο περιθώριο εκτίμησης κατά την έρευνα και την έρευνα των συνθηκών της συγκεκριμένης υποθέσεως προκειμένου να καθορίσει αν αυτές δημιουργούν σοβαρές δυσχέρειες (προαναφερθείσα απόφαση *Prayon-Rupel*, σκέψη 45). Ακόμα κι αν η έννοια των σοβαρών δυσχερειών έχει αντικειμενικό χαρακτήρα, η διαπίστωση της υπέρξεως των δυσχερειών αυτών πρέπει να αναζητηθεί τόσο στις συνθήκες εκδόσεως του κρατικού μέτρου όσο και στο περιεχόμενό του (προαναφερθείσα απόφαση *Prayon-Rupel* κατά Επιτροπής, σκέψη 47). Έτσι, ακόμη κι αν η Επιτροπή βεβαιώνει την ύπαρξη δυσχερειών δεν μπορεί να αρνηθεί να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, καταλήγοντας ότι αυτές δεν είναι σοβαρές (προαναφερθείσα απόφαση *Prayon-Rupel* κατά Επιτροπής, σκέψη 48) Όμως, με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, παρά τις παρατηρήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου και της προσφεύγουσας κατά την προκαταρκτική έρευνα, εξακολούθησε να αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες κυρίως ως προς τον χαρακτηρισμό της επίδικης νομοθεσίας. Τέτοια συμπεράσματα στηρίζονται ταυτόχρονα στην εκτίμηση των αντικειμενικών αρχών που διέπουν τις κοινοτικού δικαίου έννοιες περί νέας και περί υφιστάμενης ενισχύσεως και στα στοιχεία που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή, κατά την έκδοση των προσβαλλομένων αποφάσεων, σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά και τις συναφείς διατάξεις του εθνικού δικαίου, δηλαδή αυτές που ήταν

εφαρμοστές κατά τη θέσπιση του οικείου κρατικού μέτρου και, κατά περίπτωση, των συναφών τροποποιήσεων. Συνεπώς, διάδικος που βάλλει, όπως εν προκειμένω η προσφεύγουσα, κατά αποφάσεως της Επιτροπής να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας κατά υποτιθέμενης νέας ενισχύσεως, αντί να την αντιμετωπίσει ως υφιστάμενη ενίσχυση, πρέπει να αποδεικνύει ότι το όργανο δεν μπορούσε, μετά από τέτοια προκαταρκτική εκτίμηση, να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν σοβαρές δυσχέρειες και ότι, συνεπώς, ήταν υποχρεωμένο να κινήσει την εν λόγω διαδικασία.

79 Δεδομένου του περιθωρίου διακριτικής ευχέρειας που πρέπει να διαθέτει η Επιτροπή ως προς την προσωρινή εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών και των στοιχείων του εθνικού δικαίου, φαίνεται, εκ πρώτης όψεως, ότι η προσφεύγουσα οφείλει να αποδείξει την ύπαρξη πρόδηλου σφάλματος εκτιμήσεως, προκειμένου να πετύχει τελικά την ακύρωση αποφάσεως με την οποία διαπιστώνεται η ύπαρξη σοβαρών αμφιβολιών επί του αν κρατικό μέτρο αποτελεί νέα και όχι υφιστάμενη ενίσχυση.

80 Κατά την ακρόαση, η προσφεύγουσα διευκρίνισε ότι ισχυριζόταν ότι η Επιτροπή είχε υποπέσει σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως. Συναφώς, επιβάλλεται η υπογράμμιση του γενικού χαρακτήρα των κριτηρίων, όπως συνάγονται από τη νομολογία, σύμφωνα με τα οποία πρέπει να εκτιμηθεί το αν οι «αλλαγές» σ' ένα υφιστάμενο καθεστώς ενισχύσεων αποτελούν «τροποποιήσεις» κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ. Επιπλέον, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας Fennelly με τις προτάσεις του στην προαναφερθείσα απόφαση Ιταλία και Sardegna Lines κατά Επιτροπής, πρέπει να δίνεται προσοχή στην ουσία των «επίδικων τροποποιήσεων». Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα, περιοριζόμενη στην κατά γράμμα κυρίως εξέταση του περιεχομένου των «τροποποιήσεων» του 1978 και 1983. Συναφώς, η Επιτροπή δέχεται ότι η διατύπωση των σημείων 12 και 13 της προσβαλλομένης αποφάσεως I είναι ασαφής και ότι επιβάλλεται να τονιστεί ότι η ασαφεια αυτή δεν διευκολύνει την κατανόηση της συλλογιστικής επί της οποίας στηρίζεται η αναφορά, στο σημείο 16 της αποφάσεως αυτής, σε «ουσιώδεις τροποποιήσεις». Ο δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων δεν μπορεί να αποκλείσει ότι η Επιτροπή, για να καταλήξει σε τέτοια εκτίμηση, προέβη απλώς σε γραμματική σύγκριση των κειμένων πριν και μετά τις επίμαχες τροποποιήσεις υποπίπτοντας έτσι σε πρόδηλο σφάλμα.

- 81 Ως προς τη νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσομένων εταιριών, δεν μπορεί, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ότι δεν αποτελούσε ενίσχυση όταν θεσπίστηκε το 1983. Η απουσία πραγματικής ελευθερώσεως της κινήσεως κεφαλαίων την εποχή εκείνη πιθανόν συνέβαλε στο ότι η εν λόγω νομοθεσία επηρέασε ελάχιστα τις εμπορικές συναλλαγές ή δεν επηρέασε δυσμενώς τον διακρατικό ανταγωνισμό. Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι, αφενός, η εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις σε κρατικά μέτρα σχετιζόμενα με τον φόρο εταιριών αποτελεί σχετικώς νέα απόφαση και, αφετέρου, ότι ενισχύεται τόσο από τις συνθήκες που οδήγησαν στη θέσπιση του κώδικα δεοντολογίας όσο και από την ανακοίνωση του 1988, δεν στερείται βασιμότητας. Επιπλέον, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας σχετικά με την εξέλιξη των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου για τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς και με την κατάλληλη ερμηνεία του άρθρου 1, στοιχείο β', σημείο ν, του κανονισμού 659/1999, είναι εκ πρώτης όψεως σοβαρά (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 4ης Απριλίου 2001, T-288/97, Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-1169, σκέψεις 89 έως 90).
- 82 Ενόψει των προηγηθέντων, οι πραγματικοί και οι νομικοί ισχυρισμοί που προβάλλει η προσφεύγουσα δεν στερούνται, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, κάθε βασιμότητας.

Επί του επειγόντος και της σταθμίσεως των συμφερόντων

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 83 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, καιτοι εναπόκειται στον διάδικο που ζητεί τη λήψη προσωρινών μέτρων να αποδείξει ότι, χωρίς αυτά, θα υποστεί σοβαρή και ανεπανόρθωτη ζημία πριν το Πρωτοδικείο αποφανθεί επί της ουσίας, η επέλευση της εν λόγω ζημίας δεν χρειάζεται να αποδεικνύεται με απόλυτη βεβαιότητα· αντιθέτως,

αρκεί η ζημία να μπορεί να πιθανολογηθεί σοβαρά. Εν προκειμένω, εαν δεν ληφθούν τα ζητούμενα μέτρα, η βιωσιμότητα της οικονομίας του Γιβραλτάρ, στο σύνολό της, κινδυνεύει να υποστεί σοβαρή ζημία. Η προσφεύγουσα, αναφερόμενη στη διάταξη του Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 1993, C-280/93 R, Γερμανία κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1993, σ. I-3667, σκέψη 27), υποστηρίζει ότι βρίσκεται σε θέση ανάλογη με αυτήν ενός κράτους που επιχειρεί να προστατεύσει την οικονομία του. Συγκεκριμένα, ο κίνδυνος που δημιουργείται από τις προσβαλλόμενες αποφάσεις είναι απειρώς μεγαλύτερος για μια οικονομία μικρής κλίμακας, όπως αυτής του Γιβραλτάρ, απ' ό,τι για αυτήν ενός κράτους.

84 Η ζημία απορρέει από δύο παράγοντες. Πρώτον, οι προσβαλλόμενες αποφάσεις παράγουν άμεσα αποτελέσματα, ήτοι την παρανομία των νομοθεσιών περί των απαλλασσόμενων και οιονεί απαλλασσόμενων εταιριών και, συνεπώς, την υποχρέωση αναστολής τους, καθώς και τον κίνδυνο ανακτήσεως των ενισχύσεων και ασκήσεως προσφυγών ενώπιον των δικαστηρίων του Γιβραλτάρ. Δεύτερον, η δημοσίευση των προσβαλλομένων αποφάσεων, με την οποία τρίτα μέρη ενημερώνονται για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, θα κλυδώνιζε, αν δεν κατέστρεφε, τη χρηματοπιστωτική αξιοπιστία της οποίας χαιρεί το Γιβραλτάρ στην αγορά των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

85 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι το Γιβραλτάρ, με πληθυσμό περίπου 30 000 ατόμων και με επιφάνεια 5,82 τετραγωνικών χιλιομέτρων, αποτελεί το μικρότερο αυτόνομο έδαφος που υπόκειται στο κοινοτικό δίκαιο. Το Γιβραλτάρ μειονεκτεί λόγω ελλείψεως καλών οδών επικοινωνίας και φυσικών πόρων και στερείται της δυνατότητας να αναπτύξει πρωτογενή τομέα ή βαριά βιομηχανία. Παραδοσιακά, η οικονομία του στηρίζεται στη βρετανική στρατιωτική παρουσία, αλλά, από τις αρχές της δεκαετίας του '80, η στρατιωτική συνεισφορά στο ακαθάριστο εσωτερικό προϊόν του Γιβραλτάρ μειώθηκε από 60 σε 6 %. Εντούτοις, το Γιβραλτάρ επιβίωσε κατά τη δύσκολη αυτή μεταβατική περίοδο χάρι, κατά μείζονα λόγο, στην επιτυχημένη ανάπτυξη του τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Ο εν λόγω τομέας, που επικεντρώνεται στις απαλλασσόμενες και οιονεί απαλλασσόμενες εταιρίες, παράγει το 30 % του ακαθάριστου εσωτερικού προϊόντος, σε σχέση με μόνο 7 % το 1988, απασχολεί δε 2 000 περίπου άτομα αμέσως και 1 000 περίπου άτομα εμμέσως.

86 Σύμφωνα με την προαναφερθείσα μελέτη του καθηγητή Fletcher, οι υπηρεσίες που παρέχονται, μέσω διαφόρων παρεχόντων υπηρεσίες, στις απαλλασσόμενες εταιρίες

που, κανονικά, δεν έχουν φυσική παρουσία στο έδαφος του Γιβραλτάρ εξηγούν την ιδιαίτερη σημασία των εταιριών αυτών για την οικονομία του Γιβραλτάρ. Οι οιονεί απαλλασσόμενες εταιρίες είναι γενικώς, αντίθετα προς τις απαλλασσόμενες, εγκατεστημένες στο Γιβραλτάρ. Καίτοι δραστηριοποιούνται σε ποικίλους τομείς, ιδίως στον τραπεζικό και οικονομικό τομέα, στην επισκευή πλοίων, στα μηχανοκίνητα οχήματα, στις τηλεπικοινωνίες, στα τυχερά παίγνια και στοιχήματα, παραμένουν εντούτοις ιδιαίτερος κινητικές και περιλαμβάνουν περίπου 1 450 εργαζομένους (1 000 εκ των οποίων στις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες). Έτσι, σύμφωνα με τον καθηγητή Fletcher, η αναστολή των δύο επίμαχων νομοθεσιών απειλεί περίπου 4 000 άτομα επί συνολικού εργατικού δυναμικού στο Γιβραλτάρ περίπου 13 000 ατόμων, ήτοι άνω του 30 % του συνόλου. Στην ως άνω άμεση απώλεια θέσεων εργασίας προστίθεται η αποσταθεροποίηση των παρεχόντων υπηρεσίες προς τις απαλλασσόμενες εταιρίες, όπως τράπεζες, επενδυτικές εταιρίες, ασφαλιστικές εταιρίες και ο τομέας της διοικήσεως επιχειρήσεων καθώς και δικηγορικά και λογιστικά γραφεία. Θα μπορούσε επίσης να επέλθει αποσταθεροποίηση και στις μη χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που εξαρτώνται από τις οιονεί απαλλασσόμενες εταιρίες, όπως ξενοδοχεία, εστιατόρια, σημεία πώλησεως, υπηρεσίες μεταφοράς επιστολών και δεμάτων, καθώς και εταιρίες τηλεπικοινωνιών. Θα μπορούσε να σημειωθεί επίσης πτώση της αξίας των εμπορικών και αστικών ακινήτων, καθώς και σαφής μείωση των εσόδων της προσφεύγουσας, γεγονός που θα επηρέαζε την ικανότητά της να εξασφαλίζει την παροχή δημοσίων υπηρεσιών.

87 Υπάρχει ο κίνδυνος το επίπεδο του εσωτερικού ακαθάριστου προϊόντος του Γιβραλτάρ που απορρέει από τον χρηματοπιστωτικό του τομέα να προσεγγίσει αυτό του 1988. Συνεπώς, η λήψη των προσωρινών μέτρων είναι προφανούς πρωταρχικής σημασίας για την οικονομική, κοινωνική και πολιτική σταθερότητα του Γιβραλτάρ. Αντιθέτως, η επίδραση των εν λόγω μέτρων στον ανταγωνισμό και τις εμπορικές συναλλαγές στο πλαίσιο της κοινής αγοράς είναι ελάχιστη.

88 Οι ζημιές αυτές δεν είναι υποθετικές. Στην εποχή του ηλεκτρονικού εμπορίου και του ηλεκτρονικού νομίματος, οι μεταφορές από τους επενδυτές των δραστηριοτήτων τους από το ένα μέρος στο άλλο μπορούν να γίνουν πολύ γρήγορα. Απαντώντας στις ερωτήσεις του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων κατά την ακρόαση, η προσφεύγουσα επισήμανε ότι, καίτοι οι χρηματοπιστωτικοί κύκλοι του Γιβραλτάρ έλαβαν σχεδόν αμέσως γνώση της εκδόσεως των προσβαλλομένων αποφάσεων, το «ωστικό κύμα» που δημιουργήθηκε ήταν περιορισμένο, διότι οι εν λόγω κύκλοι αγνοούσαν τις λεπτομέρειες.

- 89 Ως προς τη στάθμιση των συμφερόντων, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ο δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να συγκρίνει, αφενός, το πλεονέκτημα του να επιτραπεί η εφαρμογή των προσβαλλομένων αποφάσεων, η οποία θα κατέλιγε στην άμεση αναστολή της νομοθεσίας περί των απαλλασσομένων εταιριών, η οποία ισχύει εδώ και 18 και 23 έτη, και, ως προς τη νομοθεσία περί των οιονεί απαλλασσομένων εταιριών, του φορολογικού καθεστώτος που εφαρμόζεται εδώ και 18 έτη και, αφετέρου, το πλεονέκτημα, για την προσφεύγουσα, της αναστολής των εν λόγω αποφάσεων μέχρις εκδόσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου επί της κυρίας προσφυγής. Συναφώς, ενώ η αναστολή των δύο νομοθεσιών θα είχε καταστροφικές συνέπειες για την οικονομία του Γιβραλτάρ, η Κοινότητα δεν θα αποκόμιζε κανένα όφελος. Συνεπώς, η δίκαιη στάθμιση των εμπλεκόμενων συμφερόντων επιβάλλει να θεωρηθούν οι νομοθεσίες αυτές από την Επιτροπή ως υφιστάμενες ενισχύσεις.
- 90 Κατά την Επιτροπή, τα επιχειρήματα που προβάλλει η προσφεύγουσα ως προς την πιθανή κατάρρευση της οικονομίας του Γιβραλτάρ συνεπεία της εκτελέσεως των προσβαλλομένων αποφάσεων είναι ως επί το πλείστον υποθετικά, ενώ η προσφεύγουσα φέρει το βάρος να αποδείξει επαρκώς το υποστατό της επικαλούμενης ζημίας (προαναφερθείσα διάταξη Prayon-Rupel κατά Επιτροπής, σκέψεις 22, 36 και 38). Τα επιχειρήματα είναι επίσης αντιφατικά: καίτοι αληθεύει ότι οι νομοθεσίες κατά των οποίων βάλλουν οι αποφάσεις είναι ο μόνος λόγος που εξηγεί την παρουσία απαλλασσόμενων εταιριών στο Γιβραλτάρ, είναι δύσκολο να γίνει δεκτό ότι δεν αποτελούν ενισχύσεις. Εν πάση περιπτώσει, η υποτιθέμενη ζημία ουδόλως απορρέει από τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, δεδομένου ότι αυτές δεν λαμβάνουν καθόλου θέση επί του νέου χαρακτήρα των ενισχύσεων ή επί της υποχρεώσεως αναστολής τους. Ως προς την απειλή ανακτήσεως της ενισχύσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι φρόντισε, κατά τρόπο ασυνήθιστο, να υποδείξει σαφώς στις δύο προσβαλλόμενες αποφάσεις (στα σημεία 49 και 25 αντίστοιχα) ότι, ακόμα και αν υποθεθεί ότι οι οικείες νομοθεσίες αποτελούν νέες και, συνεπώς παράνομες, ενισχύσεις, το ζήτημα της ανακτήσεώς τους θα πρέπει να αντιμετωπισθεί με φρόνηση, δεδομένης της πιθανής εφαρμογής της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.
- 91 Ως προς τον πιθανό κίνδυνο ασκήσεως προσφυγών ενώπιον των δικαστηρίων του Γιβραλτάρ, είναι πάντα δυνατόν στους πολίτες να καταφεύγουν στα εθνικά δικαστήρια προκειμένου να ζητήσουν να κριθεί ένα κρατικό μέτρο ως παράνομη ενί-

σχυση, ανεξαρτήτως της θέσεως της Επιτροπής. Το γεγονός ότι η θέση αυτή δεν δεσμεύει τα εθνικά δικαστήρια απορρέει σαφώς από την προαναφερθείσα απόφαση *Piaggio*. Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι, αν η συνέχεια των δρατηριοτήτων των εταιριών που ωφελούνται από τις εν λόγω νομοθεσίες εξαρτάται πράγματι από τη διατήρησή τους, οι προτάσεις λήψεως χρήσιμων μέτρων, σύμφωνα με το άρθρο 88, παράγραφος 1, ΕΚ, συνοδευόμενες, σε περίπτωση μη τηρήσεως, από διαταγή, θα κατέληγαν στις ίδιες συνέπειες που φοβάται η προσφεύγουσα. Τέτοιες συνέπειες θα απέρρεαν από κάθε τροποποιητικό των νομοθεσιών μέτρο που θα λαμβανόταν κατά την εκτέλεση των δεσμεύσεων της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου στο πλαίσιο των εργασιών της ομάδας *Primarolo* περί οριστικής καταργήσεώς τους το αργότερο μέχρι το τέλος 2005 και του γεγονότος ότι η προσφεύγουσα, έπειτα από τη βρετανική δέσμευση, δεσμεύθηκε με τις από 28 Νοεμβρίου 2000 παρατηρήσεις της «να μεταρρυθμίσει το φορολογικό σύστημα του Γιβραλτάρ» (βλ. ανωτέρω σκέψη 23).

- 92 Ως προς τα δυσμενή αποτελέσματα που θα απέρρεαν από τη δημοσίευση των προσβαλλομένων αποφάσεων για τη φήμη της χρηματοπιστωτικής θέσεως του Γιβραλτάρ, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ο ισχυρισμός αυτός αντιφάσκει προς τα επιχειρήματά της περί ελλείψεως στοιχείων που αποδεικνύουν τον νέο ή υφιστάμενο χαρακτήρα των ενισχύσεων. Επιπλέον, οι ενδιαφερόμενοι τρίτοι, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτών, γνωρίζουν ήδη τον προσανατολισμό της Επιτροπής, ιδίως διότι έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο ανακοινώσεως στον Τύπο στις 11 Ιουλίου 2001.
- 93 Ως προς τη στάθμιση των συμφερόντων, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, ελλείψει οριστικού χαρακτηρισμού των νέων ενισχύσεων στις προσβαλλόμενες αποφάσεις, αυτές δεν παράγουν ενεργά νομικά αποτελέσματα και δεν μπορούν, συνεπώς, να συγκριθούν με τις συνέπειες που θα είχε η ζητούμενη από την προσφεύγουσα αναστολή, η οποία θα εμπόδιζε την Επιτροπή να εξετάσει όλα τα ζητήματα που δημιουργούν οι επίδικες νομοθεσίες. Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ισοδυναμεί με αίτηση προς την Επιτροπή να προβεί στην εν λόγω έρευνα μυστικά, ενώ μια τέτοια στάση θα αντέβαινε στις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου. Κατά την ακρόαση, υπογράμμισε τις δυσβάσταχτες συνέπειες που θα ανέκυπταν αν αδυνατούσε να διεξαγάγει πλήρως την έρευνα επί των εν λόγω νομοθεσιών, λαμβάνοντας υπόψη τις θέσεις όλων των μερών.

Εκτίμηση του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων

- 94 Προκαταρκτικώς, επιβάλλεται να επισημανθεί ότι το γεγονός απλώς και μόνον ότι το Πρωτοδικείο αποφάσισε στις 12 Νοεμβρίου 2001, ύστερα από αίτηση της Επιτροπής, να εκδικάσει την υπόθεση με την ταχεία διαδικασία δεν επηρεάζει ούτε την εκτίμηση του επείγοντος ούτε τη στάθμιση των οικείων συμφερόντων, εφόσον αυτή κριθεί αναγκαία, από τον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων. Τα κριτήρια που επηρεάζουν την ύπαρξη του «ιδιαιτέρως επείγοντος χαρακτήρα» που απαιτεί το άρθρο 76α, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας για να εκδικάσει με ταχεία διαδικασία είναι μόνον εν μέρει κοινά με αυτά που, κατά τη νομολογία, διέπουν την εκτίμηση του επείγοντος που πρέπει να υφίσταται προκειμένου ο δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων να λάβει προσωρινά μέτρα.
- 95 Δεν αμφισβητείται ότι ο επείγων χαρακτήρας μιας αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να σταθμίζεται σε σχέση προς την ανάγκη να διαταχθεί προσωρινώς το μέτρο, ώστε να αποφευχθεί σοβαρή και ανεπανόρθωτη ζημία του διαδίκου που ζητεί τη λήψη του προσωρινού μέτρου (διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 18ης Οκτωβρίου 1991, C-213/91 R, Abertal κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-5109, σκέψη 18· προαναφερθείσα διάταξη BP Nederland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48).
- 96 Στον διάδικο που επικαλείται την επέλευση σοβαρής και ανεπανόρθωτης ζημίας εναπόκειται να την αποδείξει (διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 12ης Οκτωβρίου 2000, C-278/00 R, Ελλάς κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-8787, σκέψη 14). Η επέλευση της ζημίας δεν χρειάζεται να αποδειχθεί με απόλυτη βεβαιότητα, αλλά αρκεί, ιδίως όταν η επέλευση της ζημίας εξαρτάται από τη συνδρομή πλειόνων παραγόντων, να μπορεί να προβλεφθεί με ελαρκή πιθανότητα [διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 19ης Ιουλίου 1995, C-149/95 P(R), Επιτροπή κατά Atlantic Container Line κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I-2165, σκέψη 38· προαναφερθείσες διατάξεις Prayon-Rupel κατά Επιτροπής, σκέψη 38, και BP Nederland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 49].

- 97 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δέχθηκε κατά την ακρόαση ότι καμία «σημαντική» ζημία δεν επήλθε για το Γιβραλτάρ, η κύρια προβαλλόμενη ζημία στηρίζεται στο ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις αποδεικνύουν την έλλειψη νομιμότητας των νομοθεσιών περί των απαλλασσομένων και των οιονεί απαλλασσομένων εταιριών. Από την εν λόγω έλλειψη νομιμότητας, που συνάγεται από τον χαρακτηρισμό τους, αφενός, ως νέων και, αφετέρου, ως παρανόμων ενισχύσεων, απορρέει η υποχρέωση της προσφεύγουσας να αναστείλει αμέσως τις εν λόγω νομοθεσίες.
- 98 Χωρίς να προκαταλαμβάνεται η εκτίμηση του δικαστή επί της ουσίας της υποθέσεως, είναι αμφίβολο ότι μια τέτοια επιχειρηματολογία μπορεί να γίνει δεκτή. Η Επιτροπή οφείλει, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, να περιλάβει στην απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας «προσωρινή εκτίμηση» σχετικά με το βαλλόμενο μέτρο για να «καθορίσει τον χαρακτήρα του ως ενίσχυσης» και να εκθέσει «τις αμφιβολίες της για το συμβατό του μέτρου με την κοινή αγορά». Καίτοι, εν προκειμένω, αληθεύει ότι η διατύπωση ορισμένων σημείων των προσβαλλομένων αποφάσεων δεν είναι εύστοχη, πράγμα το οποίο δέχεται η Επιτροπή, είναι σαφές ότι, εκ πρώτης όψεως, οι αποφάσεις αυτές, στο σύνολό τους, δεν περιέχουν οριστική εκτίμηση των επίδικων νομοθεσιών. Επομένως, δεν επιβάλλουν στην προσφεύγουσα υποχρέωση αναστολής των νομοθεσιών.
- 99 Ως προς τον κίνδυνο ασκήσεως προσφυγών ενώπιον των δικαστηρίων του Γιβραλτάρ, επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι ένα ενδιαφερόμενο μέρος διατηρεί τη δυνατότητα, ανεξαρτήτως του προσωρινού χαρακτηρισμού στον οποίον προβαίνει η Επιτροπή με την απόφαση περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας, να προσφεύγει στον εθνικό δικαστή και να ζητεί τη διαπίστωση ότι κρατικό μέτρο αποτελεί νέα ενίσχυση εφαρμοζόμενη χωρίς να έχει προηγηθεί κοινοποίηση κατά παράβαση της απαγορεύσεως του άρθρου 88, παράγραφος 3, τελευταία περίοδος, (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-354/90, *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* και *Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, Συλλογή 1991, σ. I-5505, σκέψεις 11 και 12 της 11ης Ιουλίου 1996, C-39/94, *SFEI* κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-3547, σκέψεις 39 και 40 και της 8ης Νοεμβρίου 2001, C-143/99, *Adria-Wien Pipeline* κ.λπ., Συλλογή 2001, σ. I-8365, σκέψεις 26 και 27). Εφόσον η αποστολή της Επιτροπής και αυτή των

εθνικών δικαστηρίων «είναι αυτοτελείς και αλληλοσυμπληρούμενες», στο πλαίσιο του ελέγχου της εκ μέρους των κρατών μελών τηρήσεως των υποχρεώσεων που υπέχουν ιδίως από το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ (προαναφερθείσα απόφαση SFEI κ.λπ., σκέψη 41), απόφαση της πρώτης διαπιστώνουσα μετά από προκαταρκτική έρευνα ότι το μέτρο δεν αποτελεί ενίσχυση δεν εμποδίζει τον εθνικό δικαστή να καταλήξει αντιθέτως και να μπορεί ή να οφείλει, ανάλογα με την περίπτωση, να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο σχετικό με την ερμηνεία του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ και του κανονισμού 659/1999 (προαναφερθείσα απόφαση Piaggio).

- 100 Ως προς την απειλή που αποτελεί η δημοσίευση των προσβαλλομένων αποφάσεων για τη φήμη του Γιβραλτάρ ως χρηματοπιστωτικού κέντρου έχοντος προσαρμοσμένη και αξιόπιστη νομοθεσία, επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση, όπως ορθώς πράττει η Επιτροπή, ότι η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας ως προς τον πραγματικό χαρακτήρα της εν λόγω απειλής συνδέεται, κατ' ουσίαν, με το πώς η προσφεύγουσα ερμηνεύει τις προσβαλλόμενες αποφάσεις. Όμως, όπως σημειώνεται ανωτέρω (σκέψη 98), οι προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν υποχρεώνουν την προσφεύγουσα να αναστείλει αμέσως τις νομοθεσίες περί των απαλλασσομένων και των οιονεί απαλλασσομένων εταιριών. Επιπλέον, η αβεβαιότητα στην οποία ενδεχομένως να τελεί η προσφεύγουσα ως προς τη λυσιτέλεια του να ζητήσει η ίδια την εν λόγω αναστολή δεν μπορεί, από μόνη της, να δικαιολογήσει την αναστολή εκτελέσεως των αποφάσεων αυτών. Η εν λόγω αβεβαιότητα θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί, αν οι επίδικες νομοθεσίες είχαν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή.
- 101 Καθόσον η προσφεύγουσα στηρίζει την επιχειρηματολογία της σε πρόωγη ερμηνεία της αντιδράσεως των οικείων χρηματοπιστωτικών κύκλων, η προβαλλόμενη ζημία παραμένει, για την ώρα, απολύτως υποθετική, δεδομένου ότι στηρίζεται στην επέλευση μελλοντικών και αβέβαιων γεγονότων. Τέτοια ζημία δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη λήψη των ζητουμένων προσωρινών μέτρων (προαναφερθείσες διατάξεις του Προέδρου του Πρωτοδικείου, Prayon-Rupel κατά Επιτροπής, σκέψεις 22, 26 και 38, BP Nederland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 57 και 66, και διάταξη της 15ης Ιανουαρίου 2001, T-214/00 R, Le Canne κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-37, σκέψη 37).
- 102 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το γεγονός και μόνον ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις σκοπούν στην κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, κατά την οποία θα υπάρξει εμπειριστατωμένη έρευνα, στο πλαίσιο κατ' αντιμωλία διαδικασίας, επί

των οικείων νομοθεσιών, η οποία θα μπορούσε να καταλήξει σε οριστική απόφαση διαπιστώνουσα το ασυμβίβαστό τους, δεν συνεπάγεται υποχρεωτικά την έξοδο των απαλλασσομένων και οιονεί απαλλασσομένων εταιριών προς άλλα μέρη που προσφέρουν παρόμοια ή ανάλογα πλεονεκτήματα με αυτά των επίδικων νομοθεσιών. Είναι πιθανότερο, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, ότι οι διευθυντές των οικείων εταιριών και, ιδίως, αυτοί των οιονεί απαλλασσομένων εταιριών που είναι εγκατεστημένες στο Γιβραλτάρ θα περιμένουν τη λήψη των οριστικών αποφάσεων από την Επιτροπή. Αυτό φαίνεται πιο πιθανό δεδομένου ότι ούτε η έρευνα των νομοθεσιών από την ομάδα Primarolo ούτε ο καθορισμός καταληκτικής ημερομηνίας, ήτοι το 2005, για την οριστική κατάργησή τους οδήγησαν σε μεγάλες μετακινήσεις, όπως επιβεβαίωσε η προσφεύγουσα κατά την ακρόαση.

103 Ως προς το «πάγωμα» των νέων επεδύσεων στο Γιβραλτάρ που έχει ήδη σημειωθεί, σύμφωνα με τις προφορικές παρατηρήσεις της προσφεύγουσας, από της εκδόσεως των προσβαλλομένων αποφάσεων, δεν υφίσταται άμεσος αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ανυπαρξίας νέων επενδύσεων και των εν λόγω αποφάσεων. Πρώτον, είναι πασιδήλον ότι όλες οι νομοθεσίες που επισήμανε η ομάδα Primarolo πρέπει να καταργηθούν το αργότερο μέχρι το 2005 και, δεύτερον, όπως παρατήρησε η Επιτροπή κατά την ακρόαση, από το τέλος 2001 καμία νέα εταιρία δεν μπορεί να ωφεληθεί από τις νομοθεσίες περί του καθεστώτος των απαλλασσομένων ή οιονεί απαλλασσομένων εταιριών. Ο συνδυασμός των δύο αυτών παραγόντων μπορεί εξίσου να εξηγήσει την πιθανή επιβράδυνση στη δημιουργία νέων εταιριών στο Γιβραλτάρ από της εκδόσεως των προσβαλλομένων αποφάσεων.

104 Τέλος, ακόμη κι αν η δημοσίευση των προσβαλλομένων αποφάσεων μπορεί να επιταχύνει την αποχώρηση ορισμένων ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, είναι εξίσου πιθανό, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, να μη συμβεί κάτι τέτοιο. Η ασυνήθιστη, αν όχι άνευ προηγουμένου, τακτική της Επιτροπής να καλέσει, με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις (στα σημεία 49 και 25 αντίστοιχα), την προσφεύγουσα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της για το ζήτημα αν, σε περίπτωση που η Επιτροπή κατέλιγε στην έλλειψη νομιμότητας των εν λόγω νομοθεσιών, θα ήταν πρόσφορο, ενόψει της πιθανής εφαρμογής της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, να επιδιωχθεί η ανάκτηση της ενισχύσεως θα μπορούσε να πείσει πολλές εταιρίες να μην εγκαταλείψουν το Γιβραλτάρ.

- 105 Συνεπώς, η ζημία που θα μπορούσε να προκαλέσει η εκτέλεση των προσβαλλομένων αποφάσεων παραμένει, τουλάχιστον για την ώρα, υποθετική, δεδομένου ότι εξαρτάται από την υποτιθέμενη αντίδραση ορισμένων επιχειρηματιών στην έναρξη της έρευνας που ανακοινώθηκε με τις αποφάσεις αυτές.
- 106 Εν πάση περιπτώσει, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η στάθμιση των συμφερόντων κλίνει, εν προκειμένω, υπέρ της δυνατότητας, για την Επιτροπή, να κινήσει τις σκοπούμενες επίσημες διαδικασίες έρευνας.
- 107 Από τις παρατηρήσεις της προσφεύγουσας προκύπτει ότι επιθυμεί, στην πραγματικότητα, να εμποδίσει την Επιτροπή να ερευνήσει, στα πλαίσια της εν λόγω διαδικασίας, τον χαρακτήρα των ελίδικων νομοθεσιών ως νέων ενισχύσεων. Κατά την άποψή της, μετά από προκαταρκτική εξέταση των εν λόγω ζητημάτων επί τουλάχιστον δύο έτη, η Επιτροπή θα έπρεπε να είχε ήδη καταλήξει στο συμπέρασμα ότι πρόκειται, το πολύ, για υφιστάμενες ενισχύσεις. Η μόνη απομένουσα επιλογή θα ήταν η διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 1, ΕΚ και των άρθρων 17 έως 19 του κανονισμού 659/1999 σχετικά με τις υφιστάμενες ενισχύσεις.
- 108 Τέτοιο εμπόδιο στην επιτέλεση του καθήκοντος της Επιτροπής, το οποίο περιγράφεται από το Δικαστήριο ως «ουσιώδες για την εξασφάλιση της λειτουργίας της κοινής αγοράς» (προαναφερθείσα απόφαση *Adria-Wien Pipeline* κ.λπ., σκέψη 25), που της εμπιστεύεται το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ, καθώς και το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 659/1999, δεν μπορεί να γίνει δεκτό για λόγους αρχής. Από το άρθρο 13, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού προκύπτει ότι η Επιτροπή, σε περίπτωση μη κοινοποιηθέντων μέτρων, δεν δεσμεύεται από τις προθεσμίες για να ολοκληρώσει την προκαταρκτική εξέταση. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ, όπως το ερμηνεύει το Δικαστήριο, «δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η καθυστέρηση της Επιτροπής να ολοκληρώσει την προκαταρκτική της έρευνα μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να μεταβάλει μια νέα ενίσχυση, η οποία έχει χορηγηθεί κατά παράβαση του άρθρου [88], παράγραφος 3, τελευταία περίοδος, [ΕΚ] σε υφιστάμενη ενίσχυση» (προαναφερθείσα απόφαση *SFIE* κ.λπ., σκέψη 46).

- 109 Πρώτον, το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ, όπως ερμηνεύεται από τη νομολογία (βλ. ανωτέρω, σκέψη 70), και το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 659/1999 δεν αναγνωρίζουν καμία διακριτική ευχέρεια στην Επιτροπή ως προς την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, εφόσον αυτή, μετά την αρχική έρευνα, έχει σοβαρές αμφιβολίες. Παρά τις επανειλημμένες, κατά την ακρόαση, αναφορές της προσφεύγουσας στην προαναφερθείσα απόφαση της 9ης Οκτωβρίου 2001, Ιταλία κατά Επιτροπής, ιδίως στις σκέψεις 59 έως 62, δεν μπορεί να θεωρηθεί, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, ότι το Δικαστήριο, χαρακτηρίζοντας την απόφαση περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας ως προσβλητή πράξη, επιθυμούσε να τροποποιήσει το περιεχόμενο της υποχρέωσης που υπέχει η Επιτροπή, εν αμφιβολία, να λαμβάνει τέτοια απόφαση ή ότι της αναγνώρισε αυξημένη διακριτική ευχέρεια επ' αυτού. Μόνον το γεγονός ότι μια τέτοια απόφαση μπορεί να δημιουργήσει αβεβαιότητα ως προς τη νομιμότητα της εφαρμογής μη ανακοινωθέντος κρατικού μέτρου δεν αρκεί για να δικαιολογήσει στάθμιση των συμφερόντων αντιτιθέμενη στην τήρησή της σε ισχύ.
- 110 Συνεπώς, όπως δέχθηκε η προσφεύγουσα κατά την ακρόαση, το κοινοτικό συμφέρον εν ονόματι του οποίου η Επιτροπή ασκεί τον πρωταρχικό της ρόλο, δυνάμει του άρθρου 88 ΕΚ, να αγρυπνά ώστε η κοινή αγορά να μην πλήττεται από μη κοινοποιηθείσες και/ή ασυμβίβαστες ενισχύσεις, θά έπρεπε, πλην εξαιρετικών περιστασίων, να πρωτεύει, κατά τη λήψη αποφάσεως περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας, έναντι του συμφέροντος κράτους μέλους να επιτυγχάνει προσωρινή δικαστική απόφαση εμποδίζουσα την Επιτροπή να εξετάσει, στο πλαίσιο του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, και του κανονισμού 659/1999, αν συγκεκριμένο μέτρο αποτελεί νέα και, κατά περίπτωση, ασυμβίβαστη ενίσχυση.
- 111 Δεύτερον, εφόσον, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα φοβείται στην ουσία ότι με τη δημοσίευση των προσβαλλομένων αποφάσεων θα γίνει γνωστό στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές ένα στοιχείο δυσμενές για τη φήμη του Γιβραλτάρ, επιβάλλεται να εξεταστούν τα πιθανά αποτελέσματα της εν λόγω δημοσίευσσης. Συναφώς, είναι βέβαιο, όπως δηλώθηκε ήδη ανωτέρω με τη σκέψη 103, ότι είναι πασιδίηλο, τουλάχιστον στους οικείους χρηματοπιστωτικούς κύκλους, ότι η ομάδα Primarolo έχει ήδη ασχοληθεί με τις επίδικες νομοθεσίες και ότι, συνεπώς, αυτές πρέπει, μαζί με ορισμένα άλλα εξετασθέντα μέτρα, να καταργηθούν το αργότερο μέχρι το 2005. Η προσφεύγουσα, εξάλλου, κατά την ακρόαση δεν αντέκρουσε τον ισχυρισμό της

Επιτροπής ότι νέες εταιρίες δεν μπορούν από το τέλος 2001 να ωφελούνται από το εξεταζόμενο φορολογικό καθεστώς. Ως προς τη γνώση των προσβαλλομένων αποφάσεων, δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή δημοσίευσε στις 11 Ιουλίου 2001 ανακοινωθέν στον Τύπο αναγγέλλον την έναρξη της επίσημης διαδικασίας έρευνας. Το περιεχόμενο των προσβαλλομένων αποφάσεων είναι, κατ' ουσίαν, ήδη γνωστό στο κοινό.

- 112 'Όμως, η προσφεύγουσα δέχθηκε κατά την ακρόαση ότι καμία «σημαντική» ζημία δεν έχει ακόμη επέλθει στο Γιβραλτάρ. Υποστήριξε ότι η δημοσίευση των λεπτομερειών των προσβαλλομένων αποφάσεων, ήτοι όλων των εσφαλμένων αποφάσεων της Επιτροπής, καθώς και η προειδοποίηση της Επιτροπής ως προς την πιθανή ανάκτηση της ενισχύσεως, θα δημοσιοποιούσε στοιχεία ικανά να της προκαλέσουν σοβαρή και ανεπανόρθωτη ζημία.
- 113 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να υπερισχύει του κοινοτικού συμφέροντος και αυτού των πιθανώς ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η Επιτροπή πρέπει να μπορεί να ανακοινώνει στα εν λόγω μέρη τα σημεία επί των οποίων επιθυμεί, ειδικότερα, να λάβει παρατηρήσεις, όχι μόνο για να μπορέσουν αυτά να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, αλλά και για να μπορέσει η ίδια να λάβει, μετά τα σχόλια του οικείου κράτους μέλους επί των παρατηρήσεων αυτών, την τελική της απόφαση, βάσει όσο το δυνατόν πληρέστερων στοιχείων. Συναφώς, επιβάλλεται να παρατηρηθεί ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 8 του κανονισμού 659/1999, σκοπός της κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας είναι «να μπορεί η Επιτροπή να συγκεντρώσει όλες τις πληροφορίες που χρειάζεται για να εκτιμήσει το συμβατό της ενίσχυσης και να δίδεται η δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους». Επισημαίνεται επίσης ότι η έναρξη αυτής της διαδικασίας αποτελεί τον καλύτερο τρόπο για τη διασφάλιση «[των δικαιωμάτων] των ενδιαφερομένων μερών». Επιπλέον, το άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι «η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου». Συνεπώς, η ρητή πρόσκληση της Επιτροπής να υποβάλει παρατηρήσεις επί της πιθανής εφαρμογής εν προκειμένω της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης πρέπει να μετρίασε σημαντικά, εκ πρώτης όψεως, αντιθέτως με τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, τις πιθανές ανησυχίες αυτών που ωφελούνται από τις επίδικες νομοθεσίες.

- 114 Συνεπώς, το συμφέρον της προσφεύγουσας να περιορίσει την έρευνα της Επιτροπής για τις επίδικες νομοθεσίες στη διαδικασία σχετικά με τις υφιστάμενες ενισχύσεις δεν μπορεί να υπερισχύσει του συμφέροντος της Επιτροπής να κινήσει τη σκοπούμενη με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις επίσημη διαδικασία έρευνας.
- 115 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς περιστάσεις που θα δικαιολογούσαν, ελλείψει ιδιαίτερος σοβαρού *fumus boni juris* και προδήλου επείγοντος, την αναστολή από τον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων αποφάσεως που περιορίζεται, ως προς μη ανακοινωθέν και ήδη εφαρμοζόμενο κρατικό μέτρο, να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας.
- 116 Τέλος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 108 του Κανονισμού Διαδικασίας δίνει στον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων τη δυνατότητα να μεταρρυθμίσει ή να ανακαλέσει ανά πάσα στιγμή τη διάταξη περί προσωρινών μέτρων λόγω μεταβολής των περιστάσεων (διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 22ας Μαΐου 1992, C-40/92 R, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, Συλλογή 1992, σ I-3389, σκέψη 33· διατάξεις του Προέδρου του Πρωτοδικείου της 19ης Φεβρουαρίου 1993, T-7/93 R και T-9/93 R, Langnese Iglo και Schöller κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-131, σκέψη 46· της 12ης Μαΐου 1995, T-79/95 R και T-80/95 R, SNCF και British Railways κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1433, σκέψη 43, και της 12ης Σεπτεμβρίου 2001, T-132/01 R, Euroalliances κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-2307, σκέψη 15). Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι ο δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων ως «μεταβολή των περιστάσεων» εννοεί ιδίως πραγματικά περιστατικά ικανά να τροποήσουν την εν προκειμένω εκτίμηση του κριτηρίου του επείγοντος. Αν επέλθει η σοβαρή και ανεπανόρθωτη ζημία, την οποία φοβείται, εναπόκειται, ανάλογα με την περίπτωση, στον προσφεύγοντα να απευθυνθεί στον πρόεδρο του Πρωτοδικείου.
- 117 Δεδομένου ότι η προϋπόθεση του επείγοντος δεν πληρούται και ότι η στάθμιση των συμφερόντων κλίνει υπέρ της Επιτροπής, οι παρούσες αιτήσεις περί προσωρινών μέτρων πρέπει να απορριφθούν.

Για τους λόγους αυτούς,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

διατάσσει:

- 1) Απορρίπτει τις αιτήσεις περί λήψεως προσωρινών μέτρων.**
- 2) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.**

Λουξεμβούργο, 19 Δεκεμβρίου 2001.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

B. Vesterdorf